

Štórski ŽELEZAR



Leto XX.

1980

OKTOBER 1980

ŠT. 20

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTÓRE

STALIŠČA

OBJAVLJAMO STALIŠČA KOORDINACIJSKEGA ODBORA SINDIKATA SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE NA OSNUTEK DRUŽBENEGA DOGOVORA O SKUPNIH OSNOVAH ZA OBLIKOVANJE IN DELITEV SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE IN SKUPNO PORABO IN NA OSNUTEK DRUŽBENEGA DOGOVORA O SKUPNIH OSNOVAH ZA POVRATILO STROŠKOV, KI SO JIH IMELI DELAVCI PRI OPRAVLJANJU DEL IN NALOG.

Koordinacijski odbor sindikata SOZD Slovenske železarne je ob razpravi o obeh predloženih osnutkih družbenih dogovorov organiziral razpravo, ki je potekala po dogovoru z Republiškim odborom sindikata delavcev proizvodnje in predelave kovin. V I. fazi so se zbirale pripombe v okviru osnovnih organizacij sindikata v delovnih organizacijah oz. njihovih TOZD, na podlagi teh pripomb pa je bila organizirana razprava, ki so se je udeležili člani koordinacijskega odbora sindikata, predsedniki sindikalnih konferenc v delovnih organizacijah, strokovni delavci s področja nagrajevanja v DO in predstavniki RSZSS ter Republiškega odbora delavcev proizvodnje in predelave kovin. Zaključki s te razprave so bili posredovani tudi na problemski konferenci o nagrajevanju po delu, ki je bila 26. 9. 1980 v Železarni Ravne. Te pripombe oz. zaključki predstavljajo stališče delavcev Slovenskih železarn do predloženih osnutkov obeh dogovorov.

Osnovne ugotovitve, ki izvirajo iz razprave so, da sta oba osnutka družbenih dogovorov preveč splošna in jih je nujno potrebno konkretizirati, še posebej na področju nadomestil, inovacij, minulega dela, krepitve materialne osnove dela, rezerv in skupne porabe. Družbeni dogovor o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, vsebuje vse premalo opredelitev glede pridobivanja oz. oblikovanja sredstev za osebne dohodke, ki so osnova in pogoj za njihovo delitev. Nesprejemljivo se nam zdi, da je v razpravi le osnovni tekst družbenega dogovora, ki predvideva številne predloge, strokovne podlage in metodologije, teh pa v tem trenutku ni.

Ti materiali morajo biti znani že pred sprejemom obeh družbenih dogovorov.

Pripombe na posamezna določila osnutka družbenega dogovora o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke, so naslednje:

1. V uvodnem delu dogovora je poudarjeno načelo »za približno enako delo in rezultate dela, tudi približno enak osebni dohodek.« Pojma »delo« in »rezultati dela«, sta premalo precizna, saj je to načelo skladno z načelom delitve po ustvarjenem dohodku samo v primeru, kadar sta količina in kvaliteta vložnega dela sorazmerni rezultatom dela oz. novoustvarjeni vrednosti v proizvodnem asortimanu.

2. V osnutku navedena definicija »dela« ne sodi v obstoječi kontekst družbenega dogovora, ker se približuje definiciji »poklic«. V praksi se uporabljajo izrazi »delo, dela in naloge, delovne naloge«, izogibamo pa se izraza »delovno mesto«, obenem pa se zavedamo, da delovno mesto v proizvodnem procesu objektivno obstaja.

3. V 5. členu je navedenih več kriterijev oz. kazalcev za oblikovanje sredstev za OD in skupno porabo. Ti kazalci so v večini preobsežni in nedefinirani. Prav tako menimo, da je teh meril preveč. Treba bi bilo določiti manjše število kazalcev, ki bi bili konkretnije primerljivi, ne strinjamo pa se z dodatnim predpisovanjem obrazcev brez bistvenega pomena, saj bi le-ti pomenili le dodatno administracijo.

4. Gospodarnost kot faktor je rezultat količine in kakovosti in njegovo merjenje pomeni v bistvu združevanje osnovnih faktorjev ter pojavov.

5. Načela za oblikovanje sredstev v primeru motenj, so preveč splošna in nejasna. Hkrati menimo, da motenj v gospodarjenju ne moremo jemati kot pravilo, ampak kot izjemo.

6. Nikjer ni konkretizirano, ali kazalce uspešnosti primerjamo z enakim obdobjem preteklega leta, predhodnega meseca, ali s planom. Zelo velike razlike nastanejo, če delamo različne primerjave in temu primerne poslovne odločitve.

7. Obračunavanje minulega dela predloženo v osnutku DD je zelo komplicirano. Prva alineja 31.

člena po naši presoji ne sodi k minulemu delu. V minulo delo bi se moralo vključiti tudi nagrajevanje inovacij, ki ne prinašajo izračunljivega dohodka, vplivajo pa na izboljšanje pogojev dela, okolja, povečujejo varnost pri delu ipd.

8. V DD ni opredeljeno vprašanje naložb v varstvo okolja in podobne naložbe, ki ne prinašajo dohodka.

9. Pri posebnih pogojih ni upoštevano popoldansko, sobotno in nadurno delo. Poleg tega je težko podati strokovno oceno kriterijev vrednotenja posebnih pogojev dela, ker nam le-ti niso znani.

10. Osnutek družbenega dogovora nikjer posebej ne omenja kategorije minimalnega osebnega dohodka.

11. Vprašljivo je oblikovanje enotne metodologije razvidov del

in nalog oz. analitične ocene. Večina delovnih organizacij že ima nek sistem, neko metodologijo, po kateri dela. Oblikovanje enotne metodologije bi pomenilo ogromno dela, rezultati dela pa ne bi bili ustrezni tem naporom. Zato predlagamo, da se bolj podrobno opredelijo skupne usmeritve in skupni kriteriji pri oblikovanju metodologije in analitične ocene.

12. V 40. členu so navedena poleg skupnih osnov za ugotavljanje zahtevnosti in uspešnosti dela poslovnega organa tudi merila, za katera pa ni opredeljen način merjenja. V praksi ne bo sprejemljivo, da bi poslovodni organi imeli drugačna merila za ugotavljanje zahtevnosti dela. Predlagamo tudi, da naj družbeni dogovor nakaže soodvisnost višine osebnih dohodkov funkcij (Nadaljevanje na 2. strani)

V. SREČANJE

GLEDALIŠKIH SKUPIN
SLOVENSkih ŽELEZARN

Program srečanja:

PETEK, 17. 11. 1980

— ob 17. uri bo v avli kulturnega doma v Štorah svečana otvoritev slikarske razstave s kulturnim programom. Razstavljajo slikarji amaterji iz Železarne Jesenice, Železarne Ravne, Železarne Štore in iz Lesc

— ob 18. uri bo v dvorani kulturnega doma v Štorah otvoritev 5. srečanja gledaliških skupin in recital z naslovom

— TITO BOREC
— TITO DRŽAVNIK
— TITO SAMOUPRAVLJALEC

Sodelujejo: recitatorske skupine iz Železarne Jesenice, Železarne Štore in Lesc, ter pihalni orkester »ŠTORSKI ŽELEZARJI«

— ob 18. uri bo v kulturnem domu v Slivnici nastopala gledališka skupina iz Železarne Ravne s predstavo »SVETLECI GASPER«

SOBOTA, 8. 11. 1980

— ob 18. uri bo v kulturnem domu v Štorah nastopila gledališka skupina Železarne Jesenice s predstavo »GUGALNIK«

— ob 17. uri bo v kulturnem domu v Šentjurju nastopilo AG »ŽELEZAR« ŠTÓRE, s predstavo »LJUBEZEN DRUGE POLOVICE«

— ob 17. uri bo v kulturnem domu v Šmarju pri Jelšah gostovala gledališka skupina Železarne Ravne s predstavo »FUŽINE«

— ob 21. uri bo pri Mlinarjevem Janezu na Teharjah svečan zaključek iger.

Komisija za kulturo
pri KOOS Železarne Štore

Predsednik slovenskih sindikatov o množični inovacijski dejavnosti

Smo v resnično prelomnem obdobju družbenoekonomskega razvoja Slovenije, v mnogočem pa tudi celotne Jugoslavije. Do zdaj smo namreč še lahko dosegali dinamično gospodarsko rast z naglim povečanjem števila zaposlenih oziroma delovnih mest; torej z veliko uporabo živega dela ob njegovi razmeroma nizki »ceni«. Zdaj pa smo že dosegli takšno stopnjo družbene in ekonomske razvitosti, ko bi nas nadaljevanje dosedanje razvojne usmeritve kmalu privedlo do zastoja gospodarske rasti. To bi nujno poglabilo sedanja neskladja v strukturi gospodarstva in še bolj oslabilo njegovo reprodukcijsko sposobnost, zmanjšalo bi možnost za normalno rast osebnega in družbenega standarda prebivalstva, zaostri bi številna socialna nasprotja in bistveno oviralo tudi razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Da bi se izognili takšnim možnostim, moramo tudi naprej zagotavljati dovolj dinamično gospodarsko rast. To bo možno le s korenito preusmeritvijo gospodarstva v kvalitetno in dohodkovno donosnejšo proizvodnjo ob večji udeležbi v mednarodni delitvi dela.

Pogoji za to so: posodabljanje tehnologije in organizacije dela, večja uporaba domačega znanja in izboljšanje kvalifikacijske sestave zaposlenih; skratka, smotrnejše izkoriščanje vseh razpoložljivih fizičnih in umskih zmogljivosti. To pa pomeni tudi širše uveljavljanje množične inovacijske dejavnosti in vseh drugih oblik ustvarjalne aktivnosti delavcev. Zato prav letos ne smemo zamuditi izjemne priložnosti, da uveljavimo inovacijsko dejavnost tudi kot pomembno sestavino novih srednjeročnih planov. Vsekakor moramo bistveno izboljšati stanje v primerjavi s sedanjim srednjeročnim obdobjem, saj je komaj polovica organizacij združenega dela vključila v svoje razvojne plane tudi inovacijsko dejavnost.

Naslednja pomembna okoliščina, ki se tesno povezuje z uveljavljanjem množične inovacijske dejavnosti, je letošnje praznovanje 30-letnice samoupravljanja. To omenjam zato, ker moramo imeti tudi pri obravnavanju te tematike vedno v mislih dejstvo, da živimo in delujemo v sistemu socialističnega samoupravljanja. To je družbena ureditev, v kateri delavec sam u-

pravlja s pogoji in rezultati svojega dela in je v takšnem družbenoekonomskem položaju, ki ga uveljavlja kot svobodno osebnost in ki v največji meri sprošča in spodbuja njegovo delovno ustvarjalnost; torej tudi inovacijsko. Ker to očitno ne prihaja do izraza, za to ne moremo kriviti sistema samoupravljanja. Nasprotno. Prav nerazvitost samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in ohranjanje ostankov delavčevega meznega položaja v mnogih organizacijah združenega dela slabi ustvarjalnost delavcev in njihovo odgovornost za smotno gospodarjenje z družbenimi proizvodnimi sredstvi in dohodkom. Potemtakem je krepitev delavčevega samoupravnega položaja eden izmed bistvenih pogojev za uspešno uveljavljanje množične inovacijske dejavnosti.

To poudarjam zato, ker se našo premajhno učinkovitost na tem področju včasih zlonamerno izkorišča za kompromitiranje samoupravljanja češ, zakaj inovacijska dejavnost mnogo bolje uspeva v pogojih kapitalističnih produktivskih odnosov, pa tudi v tako imenovanem administrativnem socializmu.

Pri tem se uporabljajo razni težko primerljivi podatki in primerjave, ki so za nas navadno zelo neugodni. V resnici uresničujemo v našem združenem delu mnogo več izumov, inovacij in racionalizacij, kot jih lahko e-videntiramo na osnovi prijavljenih patentov ali drugače registriranih in finančno ovrednotenih inovacijskih dosežkov.

Z vsem tem ne mislim izpodbijati splošno neugodne ocene o stanju inovacijske dejavnosti pri nas in o nujnosti, da se lotimo učinkovitejšega odpravljanja vzrokov, ki jo zdaj zavirajo. Med njimi je vsekakor najpomembnejši nedoslednost pri uveljavljanju delitve po delu in rezultatih dela, posebej pa vrednotenje ter nagrajevanje inovacijskih in racionalizatorskih dosežkov.

Res je, da to ni enostavna naloga. Vendar je očitno, da tudi na tem področju nagrajevanja prevladuje škodljiva uravnilovka, ki ne izraža socialne pravičnosti in nasprotovanja nepravilnemu bogatenju posameznikov, temveč izvira iz čisto navadne človeške nevoščljivosti, predvsem pa iz slabe obveščenosti delavcev o stvarnem prispevku posamezne inovacije k povečanju skupnega dohodka in s tem tudi osebnega dohodka vsakega posameznega delavca. V tem je bistveni vzrok za to, če v večini organizacij združenega dela še ni ustvarjeno ugodno družbeno vzdušje za uveljavljanje množične inovacijske dejavnosti kot pomembnega dejavnika tehnološkega in ekonomskega napredka.

Čeprav ne smemo podcenjevati pomembnosti moralnih priznanj za uspešno uveljavljanje množične inovacijske dejavnosti, je vendarle jasno, da je pri tem odločilna materialna spodbuda. Drugače povedano: vsak delavec mora ugotavljati poslovno uspešnost katerekoli inovacije v svo-

jem osebnem dohodku, ker bo le pod tem pogojem izpolnjeval lastno ustvarjalnost in podpiral ustvarjalnost drugih delavcev. Takšno stališče uveljavlja zakon o združenem delu, ki v svojem 130. členu določa:

»Delavec, ki z inovacijo, racionalizacijo ali drugo obliko ustvarjalnosti pri delu z družbenimi sredstvi prispeva k povečanju dohodka temeljne organizacije združenega dela, ima pod pogoji, določenimi v samoupravnem splošnem aktu in v skladu z zakonom pravico do posebnega nadomestila v tej temeljni organizaciji.«

Zal se tudi v tistih organizacijah, ki so to normativno dobro uredile, inovacijska dejavnost večinoma ne uveljavlja v zadostnem obsegu ali pa je ne registrirajo oziroma je ne vrednotijo. Za delavce v neposredni proizvodnji in tehnične strokovnjake se še nekako najdejo primerna merila in se zato njihovi inovacijski dosežki tudi ustrezno vrednotijo. Pri organizatorjih proizvodnje in drugih strokovnih delavcih pa se to nikakor ne more uveljaviti. Med vodilnimi poslovodnimi delavci bi lahko na prste prešteli vse tiste, ki so bili v zadnjih nekaj letih posebej nagrajeni za svoje inovacijske dosežke, a še tisti redki so bili potem deležni hudih očitkov in natočevanj. Ali to pomeni, da poslovodni delavec sploh ne more biti inovator; če pa že je, ali ne more biti za to posebej nagrajen, ker je vsakovrstna ustvarjalnost njegova redna delovna dolžnost, za katero dobiva tudi ustrezni osebni dohodek?

Res je, da je za delavce v neposredni proizvodnji mnogo lažje razmejiti normalno delovno dolžnost od ustvarjalne, inovacijske dejavnosti, ki jo je mogoče zelo določno ovrednotiti. Dosti težje je to za organizatorje dela, raziskovalce in druge strokovne delavce, zlasti za poslovne delavce. Vendar to ne pomeni, da njihovih inovacijskih dosežkov sploh ni mogoče objektivno opredeliti in jih tudi ustrezno ovrednotiti. Če tega ne uresniču-

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

cionarjev od osebnih dohodkov v gospodarstvu okolice (občine, regije, ipd.), kjer le-ti funkcijo opravljajo.

13. Predlagamo, da se naj nadomestilo osebnega dohodka za čas trajanja boleznih do 30 dni obračunava na osnovi povprečnega osebnega dohodka delavca v zadnjih 3 mesecih, in ne na osnovi povprečnega osebnega dohodka, izplačanega v preteklem letu. V nobenem primeru pa nadomestilo ne more biti višje od višine osebnega dohodka, ki bi ga delavec prejel, če bi opravljal svoje delo.

14. V 54. členu predlagana rešitev višje kalorične vrednosti toplega obroka delavcem, ki opravljajo težja dela, je sedaj v praksi težko izvedljiva. Upoštevati je treba, da marsikje delitev obrokov poteka v utesnjenih pogojih.

15. Našteti kriteriji za določanje višine regresa za organiziran letni oddih so med seboj nasprotujoči in je na njihovi podlagi težko oblikovati regres ob hkratnem upoštevanju vseh naštetih kriterijev. Podoben problem oz. nejasnost je tudi pri nagradah ob upokojitvi.

16. Sodimo, da v družbeni dogovor ne spadajo osnove in merila, ki zagotavljajo uspešnost TOZD, vprašljivo pa je tudi, če se taka merila lahko vključijo v akt. V panogi je bolj smotno iskati le značilne kazalce poslovanja in skupne osnove za primerjavo razmerja osebnih dohodkov za podobna dela in naloge. Vse ostalo (razvidi, zahtevnost, učinkovitost) pa ni smotno, ker nastajajo prevelike razlike.

17. Družbeni dogovor ne nava- ja enakega oblikovanja in de-

litve sredstev za osebne dohodke v okviru SOZD, mi pa menimo, da se ta sredstva ne morejo oblikovati v vsaki temeljni organizaciji oz. delovni organizaciji le ob upoštevanju le-te. Enotna izhodišča za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke so ena primarnih nalog pri izgrajevanju sistema SOZD SZ.

18. Glede družbenega dogovora o skupnih osnovah za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog, smo mnenja, da je v predlagani obliki neuporaben, saj je preohlapen. Nesmiselna je opredelitev 2. odst. 7. člena, kjer DD govori o povračilih stroškov v zvezi z delom na službenem potovanju. Na službenih potovanjih nastajajo več ali manj enaki stroški nočnin, prehrane, prevoza in je nesmiselno vsako diferenciranje le-teh. Od tega družbenega dogovora pričakujemo, da bo določal okvire posameznih povračil. Ti stroški pa se naj sproti zaračunavajo v povprečju, ki bo veljalo vsaj za Slovenijo in objavljajo npr. v Uradnem listu, tako da bodo posamezna nadomestila enotna za vso Slovenijo.

Na osnovi gornjih pripomb smatramo, da je treba predložena osnutka dopolniti v večini določil, pri iskanju ustreznih rešitev, pa pritegniti čim širši krog strokovnjakov, ki delajo v praksi na področju delitve osebnih dohodkov in upoštevati uspešne rešitve v posameznih panožnih sporazumih oz. samoupravnih aktih posameznih delovnih organizacij.

O teh dokumentih je tekla razprava tudi v naši delovni organizaciji. Večina pripomb je vnešena v skupna stališča KO SOZD Slovenskih železarn.



Pri Sv. Petru:
— Aha, ti si tisti, ki je hodil brez čelade in jo dobil po betici!

Izvozna usmerjenost - pogoj za redno proizvodnjo in kvalitetno delo

V letošnjem letu veliko govorimo o stabilizaciji gospodarstva. Kaj to pravzaprav pomeni in v katerih smereh tečejo prizadevanja za gospodarsko stabilizacijo? Stabilizacija pomeni ureditev vseh tokov gospodarjenja in vseh oblik trošenja sredstev v take okvire, kot nam jih ustvarjanje dohodka omogoča. Zato prizadevanja za stabilizacijo ne morejo biti prisotna samo v gospodarstvu, ampak morajo zajeti vse nivoje našega družbenoekonomskega življenja. Tu je potrebno spomniti na porabo za splošne in skupne potrebe, ki se je v zadnjih letih zlasti na investicijskem področju zelo razmahnila.

V tem sestavku se bomo zadržali na delu stabilizacijskih možnosti, ki jih lahko s primerno aktivnostjo dosežemo v gospodarstvu in tako tudi v naši delovni organizaciji.

Ureditev tokov gospodarjenja v takšne okvire, da bo naše poslovanje odvisno od naših možnosti, pomeni določene nižje rasti industrijske proizvodnje. V zadnjem desetletju so bile letne rasti industrijske proizvodnje sorazmerno visoke, marsikdaj celo višje od rasti visoko razvitih, gospodarsko neodvisnih evropskih držav. Naše visoke stopnje rasti industrijske proizvodnje so bile možne le na račun vedno večjega uvoza surovin in repromaterialov. S tem se je stalno povečevala odvisnost našega gospodarstva od zunanjega gospodarskega sveta, istočasno so vsako leto močno naraščali naši dolgovi tujini, predvsem v konvertibilnih devizah.

Večkrat govorimo o tem, da bo izvozna dejavnost, njen obseg in kvaliteta, regulator naše proizvodnje in možnosti našega nadaljnega razvoja. To prav gotovo drži, če vemo, da ima stalno letno zadolževanje v tujini svoje meje in je zato v naslednjih letih potrebno izrazito povečati stopnjo pokritja našega uvoza za lastnim izvozom. To velja tako za naše gospodarstvo v celoti kot za vsako posamezno delovno organizacijo.

Pri opredeljevanju izvozne aktivnosti in letnem oblikovanju deviznih bilanc so naši državni organi postavili republiko Sloveniji takšno mesto, da bo morala v naslednjih letih v zunanjetrgovinski aktivnosti in celotnem sistemu pridobivanja deviz dosežati pozitivni devizni rezultat. To pa pomeni, da bo potrebno v Sloveniji večji del uvoza pokriti z lastnim izvozom. V Sloveniji so le redke panoge in delovne organizacije, ki so močno izvozno usmerjene. Večinoma je naše gospodarstvo močno uvozno odvisno. K temu je potrebno še povedati, da mora naše gospodarstvo del ustvarjenih deviz prispevati za skupne družbene potrebe (za zdravstvo, ljudsko obrambo itd.).

Usmeritev našega gospodarstva k lastnemu pokritju uvoznih potreb z lastnim ustvarjenim izvozom je nujna. Zato si je takšno razvojno usmeritev zamislila tudi sestavljena organizacija Slovenskih železarn, ki načrtuje, da bo postopoma do leta 1985 v celoti dosegla 100 % pokritja uvoza surovin in repromateriala s svojim izvozom. Odprto ostaja le vprašanje ustvarjanja ali pridobivanja konvertibilnih deviz za nakup uvožene opreme.

Pri razmišljanju o teh vprašanjih, ki so v današnjem poslovnem življenju in političnih razpravah v središču pozornosti za uresničitev stabilizacijskih nalog, je za celoten kolektiv naše delovne organizacije zelo pomembno vedeti, kje se nahajamo in kakšne so naše perspektive pri doseganju redne proizvodnje in tudi nadaljnega razvoja.

Zadnje leto izrazito govorimo o problemih oskrbe z vsemi vrstami surovin in repromaterialov, tako iz domačih kot iz uvoznih virov. Pri vseh razpravah in razmišljanjih o potrebnih akcijskih ukrepih sta v ospredju dve osnovni nalogi: proizvodnja in izvoz. Oba pojma sta medsebojno tesno povezana. Brez izvoza ne bi bilo redne proizvodnje. Brez proizvodnje pa ni izvoza.

Za letošnje leto so morale vse temeljne organizacije združenega dela v okviru Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino v Sloveniji planirati potreben uvoz in svoj lasten izvoz. Zaradi potrebe po uskladitvi deviznih finančnih bilanc posameznih republik je morala SIS za ekonomske odnose s tujino v Sloveniji zmanjševati uvozne pravice tudi za ustvarjene devize z lastnim izvozom. To zelo enostavno pomeni, da je bilo možno uvoziti manj, kot je znašala vrednost določenih izvoznih poslov. Če upoštevamo pri tem še visok porast nekaterih uvoznih cen, ki so rezultat tudi zunanje ekonomske nestabilnosti in zunanje inflacije, pomeni zmanjšan delež uvoznih pravic še manjše možnosti količinskega uvoza. Vsekakor je treba povedati, da je imela in računamo, da bo imela tudi v prihodnje, surovinska dejavnost in proizvodnja repromateriala določeno prednost pri omejevanju uvoznih pravic. Celotno gospodarstvo mora biti zainteresirano, da bo proizvodnja repromaterialov normalneje potekala in tako ne bodo v večji meri pretrgane poti oskrbovanja predelovalne industrije.

Za pridobivanje deviz obstaja tudi možnost, ki jo daje zakon o deviznem poslovanju. To je združevanje deviz organizacij združenega dela pri skupnih izvoznih poslih oziroma plasiranju določenih proizvodov v izvoz, kjer s svojimi komponentami in deleži sodeluje več delovnih organizacij. Praksa nam je pokazala, da je združevanje deviz s poslovnimi partnerji zelo omejeno, ker imajo tudi ti partnerji, v našem primeru predvsem poslovni partnerji iz kovinsko-predelovalne industrije, svoje velike uvozne potrebe.

Zato vsaka zdrava logika govori o tem, današnja gospodarska problematika pa jo samo potrjuje, da je potrebno za doseganje boljše preskrbljenosti s surovinami in različnimi materiali in s tem

za zagotavljanje redne proizvodnje v čim večji meri dosežati pokritje naših uvoznih potreb z lastnim izvozom.

Gotovo so možnosti omejevanja uvoznih potreb. Vendar je treba takoj povedati, da smo v železarnah visoko odvisni od uvoznih materialov. To velja tudi za primer naše delovne organizacije, posebno še v letošnjem letu, a tudi še v prihodnjem. Glavne postavke so uvoz gredic, starega železa, elektrod, železne rude, ferolegur, določenih ognjeodpornih materialov, rezervnih delov in drugi materiali. Po vrednosti predstavljajo največji delež gredice, staro železo in elektrode. V tem deležu bo z rastjo proizvodnje našega lastnega surovega jekla padal delež gredic, delež starega železa pa naraščal, vendar bo zaradi razlike v ceni med gredicami in starim železom uvozna vrednost padala.

Tako smo v zadnjih dveh letih, posebno še v zadnjem letu, postavili akcijo za izvozno aktivnost in smo dosegli na tem področju pomembne rezultate. To nam je omogočilo, da smo v letošnjem letu praktično delali brez zastojev, čeprav proizvodni programi vedno niso bili najbolj optimalni. Vemo pa, da so marsikje morali zaradi pomanjkanja surovin ustavljati proizvodnjo, tudi v železarnah.

Uspehe na izvozni dejavnosti potrjuje nekaj podatkov. Pri tem so zajeti podatki za Železarno Štore brez poslovanja TOZD tovarne traktorjev, ki se zaradi poslovanja v kontokorentnem obračunu sama pokriva v razmerju 1:1. V letošnjem letu je tudi TOZD tovarna traktorjev dosegla dobre izvozne rezultate, ker je v kontokorentu s Fiatom dosegla precej večji izvoz kot uvoz. Zaenkrat pričanja proizvodnja traktorjev dodatno izvozno aktivnost za doseganje čistega deviznega priliva z izvozom traktorjev v Grčijo, a odpirajo se možnosti še za druge države. Zaradi močnega povečanja izvoznih in uvoznih cen v poslovanju s Fiatom v začetku letošnjega leta je težko primerjati in seštevati skupne številke v celotni de-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Srečanja

V organizacijah združenega dela v preteklosti kulturi niso posvečali dovolj pozornosti, nekoliko več zanimanja so temu področju posvečali v železarni Ravne. Vprašanje kulturnega življenja imajo rešeno tako, da imajo profesionalnega kulturnega referenta. Tudi v Železarni Štore je potrebno, da pridobimo delavca, ki bo delal na tem področju. Konferenca OO ZS je že postavila vprašanje nastavitve kulturnega referenta, le-ta je predviden že v novi mikroorganizaciji. Delo na področju kulture v organizacijah združenega dela je predvsem volja in požrtvovalnost nekaj ljudi, ki želijo, da kultura pride do slehernega zaposlenega.

Za odpravo slabosti na področju kulture se morajo truditi predvsem sindikati v TOZD.

Želim spregovoriti o pomembnosti srečanja gledaliških skupin SOZD Slovenske železarne, ki delujejo povsem na amaterski osnovi. Da bi kultura prodrla res do slehernega delavca, se je konferenca OO ZS oz. komisija za kulturo pri konferenci OO ZS Železarne Štore odločila, da se letošnja srečanja ali boljše gledališke predstave skupin iz Slovenskih železarn odvijajo na celotnem območju občin, kjer se štorski železar pojavlja kot občan in kjer prebije dve tretjini svojega časa.

Takšna odločitev organizatorja je popolnoma v skladu z resolucijskimi zahtevami in ta način je takorekoč izpolnjevanje resolucijskih sklepov oziroma stališč.

Predstave se bodo odvijale istočasno v Šmarju pri Jelšah, Šentjurju, Slivnici in v Štorah, kjer nastopajo jeseniški železarji,

koroški fužinarji in štorski železarji. Njihove dosežke na tovrstnem kulturnem področju preteklega leta bomo skupno ocenili, opozorili na pomanjkljivosti in ugotovili bomo, v kolikšni meri izpolnjujemo Linhartovo izročilo: »Eden drugemu ogenj dejno« in da z odobravanjem nagradimo njihov trud in požrtvovanje.

Naša kritična ocena mora biti poštna do entuziastov, ki se nam bodo predstavili, saj je vse, kar so naredili, narejeno iz ljubezni do gledališča in popolnoma na prostovoljni osnovi.

Kultura ima še poseben pomen v današnjem samoupravnem utripu, v današnjem razvoju samoupravnih odnosov. Poseben pomen dogajanjem v našem samoupravnem razvoju je dal tudi naš dragi tov. Tito, ko je ob neki priložnosti izrekel zgodovinsko pomembne misli, citiram: »BREZ KULTURNEGA NAPREDKA DELAVCI NE BODO ZMOGLI UPRAVLJANJA.«

Titova misel nam mora biti vodilo ob našem vsakdanjem delu, ta misel nam je osnova še posebno sedaj, ko smo se odločili, da dosledno sledimo in hodimo po poti našega dragega Tita.

Predstave bodo v mesecu novembru, od 7. do 8. novembra 1980. Za otvoritev srečanja se pripravljala recital na teme:

TITO — BOREC
TITO — DRŽAVNIK
TITO — SAMOUPRAVLJALEC.

Na recitalu bodo nastopile skupine z Jesenic, Verige Lesce in Štor.

O poteku srečanja amaterskih gledališč SOZD Slovenske železarne bomo obveščali v štorskem informatorju.

V RAZPRAVI JE

PRAVILNIK O USMERJENEM IZOBRAŽEVANJU DELAVCEV V TOZD OZIROMA DS

Na delovnih skupinah je v razpravi osnutek pravilnika o usmerjenem izobraževanju delavcev v TOZD oz. DS. Osnutek pravilnika je pripravljen na osnovi zakona o usmerjenem izobraževanju, ki je bil sprejet letos aprila. Zakon prinaša obilo novosti na področju izobraževanja, o katerih je bilo v Železariju že spregovorjeno. Zato tokrat namenjamo nekoliko več pozornosti pravilniku.

S pravilnikom o usmerjenem izobraževanju urejajo delavci TOZD oz. DS pravice in obveznosti v zvezi s planiranjem in programiranjem usmerjenega izobraževanja, organizacijo usmerjenega izobraževanja ter financiranjem usmerjenega izobraževanja. Pri tem se delavci s pravilnikom posebej obvezujejo, da bodo zaradi pogostega prehajanja delavcev iz ene TOZD v drugo oz. iz DS v drugo DS ali iz DS v TOZD ter obratno in iz načel vzajemnosti, da trenutni rezultat poslovanja ne vpliva bistveno na pravice do izobraževanja, usklajevali pravice in obveznosti v zvezi z izobraževanjem z drugimi TOZD in DS združenimi v DO Železarna Štore.

Nosilci izobraževalne politike v TOZD oz. DS so delavci TOZD oz. DS, ki odločajo o enotnih načelih in izvajanju te politike prek svojih delegatov na delavskem svetu TOZD oz. DS in njegovih organih in na delavskem svetu DO oz. njegovih organih. V ta namen v okviru razvoja svojih TOZD oz. DS, na podlagi svojih skupnih družbenih, tekočih in razvojnih potreb ugotavljajo potrebe po izobraževanju, planirajo in načrtujejo izobraževalno dejavnost ter programirajo izobraževalne vsebine. Plani izobraževalne dejavnosti v TOZD oz. DS morajo biti usklajeni na nivoju DO z drugimi TOZD in DS.

V usmerjenem izobraževanju se v skladu s potrebami dela, družbenega razvoja ter osebnega raz-

voja delavcev in drugih občanov zagotavlja izobraževanje za pridobitev strokovne izobrazbe, izobraževanje za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe in usposabljanje z delom.

Delavci TOZD oz. DS v skladu s svojimi potrebami po usmerjenem izobraževanju za pridobitev strokovne izobrazbe usmerjajo kandidate (delavce, dijake študente in druge) v srednje in visokostrokovno izobraževanje pred vstopom v delo, ob delu in iz dela. Prav tako usmerjajo v skladu s potrebami TOZD oz. DS delavce v izobraževanje za pridobitev magisterija in doktorata znanosti.

Usmerjanje v srednje in visoko strokovno izobraževanje pred vstopom v delo poteka prek štipendiranja v obliki kadrovskih štipendij v skladu s kadrovskimi in razvojnimi plani TOZD in DS in v skladu z usmeritvijo udeležencev (mladine, dijakov in študentov), ki se izobražujejo po programih in za poklice oz. za smeri, za katere so TOZD in DS neposredno zainteresirane.

Delavci TOZD in DS usmerjajo v srednje in visokostrokovno izobraževanje ob delu predvsem tiste delavce, ki še nimajo ustrezne strokovne izobrazbe za dela in naloge, ki jih opravljajo, in delavce, ki so pokazali poseben interes za izobraževanje in pri svojem delu dosegajo dobre delovne rezultate. Delavci se vključujejo v usmerjeno izobraževanje ob delu takrat, kadar so v času izobraževanja v delovnem razmerju in redno opravljajo svoje delo.

Delavci se vključujejo v usmerjeno izobraževanje iz dela, tako da z vključitvijo v izobraževanje prenehajo delati ne glede na to ali so ostali v delovnem razmerju ali ne. Potrebe po izobraževanju iz dela objavijo TOZD in DS z razpisom.

Delavci v skladu s potrebami svojih TOZD in DS usmerjajo svoje in druge delavce v izobraževanje za pridobitev magisterija in doktorata znanosti. Potrebe po tem izobraževanju se objavijo z razpisom.

Pri izobraževanju za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe razlikujemo sistematično in permanentno izpopolnjevanje v okviru stroke oziroma področja dela, izpopolnjevanje za zahtevnejša dela ter izpopolnjevanje in stalno izobraževanje.

TOZD oz. DS objavi letno program izpopolnjevanja. Program mora vsebovati podatke o vrstah izpopolnjevanja, številu delavcev, ki se bodo lahko izpopolnjevali in pogoje za izpopolnjevanje.

Usposabljanje z delom poteka prek poučevanja praktičnega pouka, proizvodnega dela in delovne prakse, usposabljanja za pridobitev in razvijanje delovnih zmognosti za opravljanje I. in II. kategorije zahtevnosti del, uvažanje v delo ter pripravništvo.

Posebno področje v poglavju usposabljanja z delom so določila, ki urejajo ugotavljanje z delom pridobljene delovne zmognosti. Največ novosti pa je na področju pripravništva, kjer se zahtevajo posebni z zakonom določeni strokovni izpiti za vsakega pripravnika.

Prilavnik je vsak delavec, ki prvič začne opravljati dela in naloge pa v okviru programa izobraževanja za poklic ni imel programa praktičnega pouka, proizvodnega dela ali proizvodne prakse v obsegu najmanj polovice učnega programa. Delavec,

ki v nadaljnjem izobraževanju doseže enako ali višjo stopnjo strokovne izobrazbe v poklicu oziroma stroki, ki je bistveno različna od tiste, v kateri je doslej opravljal dela oziroma naloge, mora opravljati skrajšano pripravniško dobo in posebni del programa strokovnega izpita. Programi pripravništva, dolžina in način preverjanja uspešnosti s strokovnim izpitom je določen enotno z izhodišči, ki jih je pripravila Gospodarska zbornica SRS.

Financiranje za izvajanje vzgojnoizobraževalnih programov, za katere se delavci dogovorijo v okviru izobraževalnih skupnosti, poteka prek svobodne menjave dela.

Za usmerjanje v srednje in visokostrokovno izobraževanje pred vstopom v delo, ob delu in iz dela ter usmerjanje za pridobitev magisterija in doktorata znanosti delavci TOZD in DS združujejo in uporabljajo sredstva na nivoju DO. Za izpopolnjevanje strokovne izobrazbe in usposabljanje z delom zagotavljajo sredstva delavci tudi z združenjem s tem, da se v okviru letnih gospodarskih planov dogovorijo za politiko uporabe teh sredstev po TOZD in DS.

Pravilnik sprejemajo delavci z osebnim izjavljanjem na zborih delavcev po predhodni obravnavi na delovnih skupinah. S sprejetjem tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o izobraževanju in usposabljanju delavcev v DO Železarna Štore, ki je bil sprejet 23. 12. 1974.

Slavica Glavan

Ob dnevu mrtvih

Kakor vsako leto bodo tudi letos številne žalne svečanosti po svetu in po naši domovini posvečene spominu milijonom žrtev, nasilja in teženj po nadvladi domišljavih nadutežev, ki si domišljajo, da so poklicani uvesti red po svetu po svojih receptih, čeprav so še tako enostranski in krivični. Stotisočci bodo poromali k ostankom taborišč, k spominskim obeležjem na odročnih mestih, k spomenikom v mestih in ostalih naseljih; izgovorjenih bo veliko besed, obtožujočih naci-fašistične metode in nasilje, ki je v raznih oblikah zatiralo in morilo po drugi svetovni vojni in ki žal, še danes vlada na vseh koncih našega planeta. Globoko pretreseni in potrti bomo poslušali besede govornikov in prisluhnili žalostinkam, ki bodo segle v srca ob spominu na umrle, pobite, sežgane, zverinsko mučene, ki so pozneje podlegli ranam, dobljenim v mučilnicah in na bojnih poljih.

Ob vsem tem se bomo zopet zamislili: zakaj je bilo treba vsega groznega trpljenja, kdaj se bo svet spametoval? Dobro vemo, da so si ljudje po vsaki vojni, po vsakem zavojevalnem in uničevalnem pohodu zaželeli samo mir, dokončni pravični mir. Toda vsako leto se dogaja, da se ob

odprtih starih ranah in bolečinah zdrzemo ob vesteh, da so po svetu sovražnosti med narodi in državami, da so še vojne. **Zakaj?** Zato, ker si nekateri državniki, politiki, generali, polkovniki in drugi oblastniki zamišljajo mir in red v svetu po svoje. Ne zmenijo se dosti za določila ustanovne listine Združenih narodov, podpisane 24. oktobra 1945 v San Franciscu, ne za pogodbe, sklenjene v letih po vojni na številnih zasedanjih politikov večine držav. Pozabljajo, da so dolžni spoštovati, kar je bilo sklenjeno in obljubljeno, da je treba dokončno zagotoviti splošno in resnično spoštovanje človekovih pravic. Da, človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Državniki in vojaki pozabljajo, da so določila mirovnih in tem podobnih pogodb obvezujoča.

Samo tako bo zagotovljen pravičen mir, ki nam zagotavlja složno in ustvarjalno sožitje med narodi. Kako lepo bi bilo, če bi se tega zavedali vsi odgovorni za mir v svetu, kakor se bomo zavedali mi vsi, ko bomo polagali cvetje in vence na grobove junakov in nam bližnjih ter se poklonili spominu preštevilnih žrtev vojn in podobnih obračunavanj.

(Nadaljevanje z 2. strani)
lovni organizaciji, zato se bomo pri prikazovanju številke omejili na izvozne podatke železarskega dela.

V devetih mesecih lanskega leta smo dosegli (brez traktorjev) vrednost izvoza 6,9 milijona dolarjev. Letos smo v enakem obdobju izvozili za 10,3 milijona dolarjev, kar pomeni povečanje za 49%. Od celotnega izvoza za 10,3 milijona dolarjev predstavlja izvoz na konvertibilno področje 84%. V enakem obdobju smo lani uvozili za 9,8 milijona dolarjev, letos pa za 11,6 milijona dolarjev, kar pomeni, da smo skupno stopnjo pokritja uvoza z lastnim izvozom povečali od 70,4% na 88,8%.

Zanimiv je tudi podatek, da dosega vrednost našega izvoza (brez traktorjev) 12,25% celotne vrednosti blagovne proizvodnje, količinsko pa predstavlja zaradi doseganja nižjih izvoznih cen okoli 15% celotne fizične proizvodnje za prodajo na trgu.

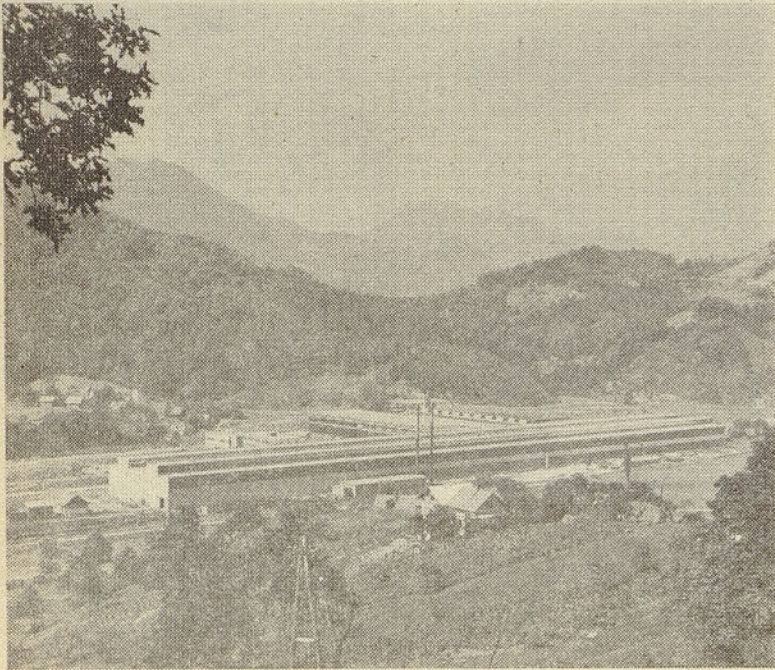
Celotna zunanjetrgovinska dejavnost, povezana z našo domačo devizno problematiko, prav tako tudi z zapletenimi stanji v zunanjem poslovnem svetu, je zelo komplicirana. Posebej še zato, ker neposredno vpliva na tokove materialnih bilanc in oskrbovanja redne proizvodnje. Nemogoče je v takem sestavku opisati in pojasniti vsa vprašanja s tega zapletenega področja; mislimo pa, da je teh nekaj vrstic dalo vsaj določeno informacijo o potrebi, ki je zapisana v naslovu, da je izvozna aktivnost pogoj za redno delo v proizvodnji. Zavedati se vsekakor moramo, da so v zunanjem svetu prisotni v nekaterih dejavnostih veliki problemi, predvsem v avtomobilski in še nekaterih drugih industrijah, tudi v železarstvu, kar povzroča padanje cen. Zato bodo potrebni še toliko večji naporji za zadržanje in še povečevanje izvoznih rezultatov naše delovne organizacije.

Dušan Burnik

Deset let uspešnega dela in učenja v valjarni II

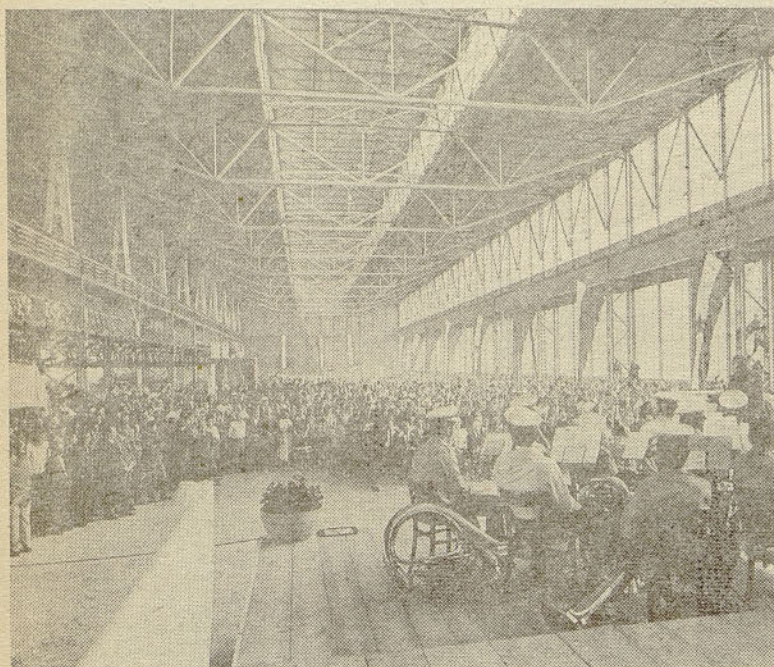
V Storah se je že dalj časa razmišljalo o gradnji nove valjarne oziroma o razširitvi zmogljivosti stare valjarne. V letu 1959 smo prišli do enotnega sklepa, da pričnemo z gradnjo nove valjarske zmogljivosti. Program valjanja je bil v tem obdobju že okvirno dogovorjen z ozirom na proizvodno usmeritev ostalih dveh slovenskih železarn in proizvodno usmeritev stare valjarne v Storah.

Ob razpisu 47. natečaja za izgradnjo povečanih kapacitet črne metalurgije v Jugoslaviji smo v Storah ob izdelanem konceptu pričeli z deli, ki so se pričela sistematično pri energetiki in na transportnih poteh, kjer smo delavci v železarni dokajšen del opravili s



Pogled na velikost objekta valjarne II s severa

prostovoljnimi delom. Gradnjo objekta so spremljale velike težave. Objekt smo dograjevali v obdobju dveh gospodarskih reform, večkrat smo ustavili delo, oprema, ki je prispela pravočasno, ni bila primerno skladiščena, tako da je prišlo do poškodb opreme, predvsem električnega dela, a tudi mehanske dele je načela korozija. Oprema je bila v večjem delu dobavljena iz Poljske. Tehnologija, ki je bila vgrajena v opremo, je bila že ob dobavi zastarela, po večletnem skladiščenju je bilo težko govoriti o sodobni opremi, še manj pa o funkcionalnosti naprav.



Ob otvoritvi valjarne II

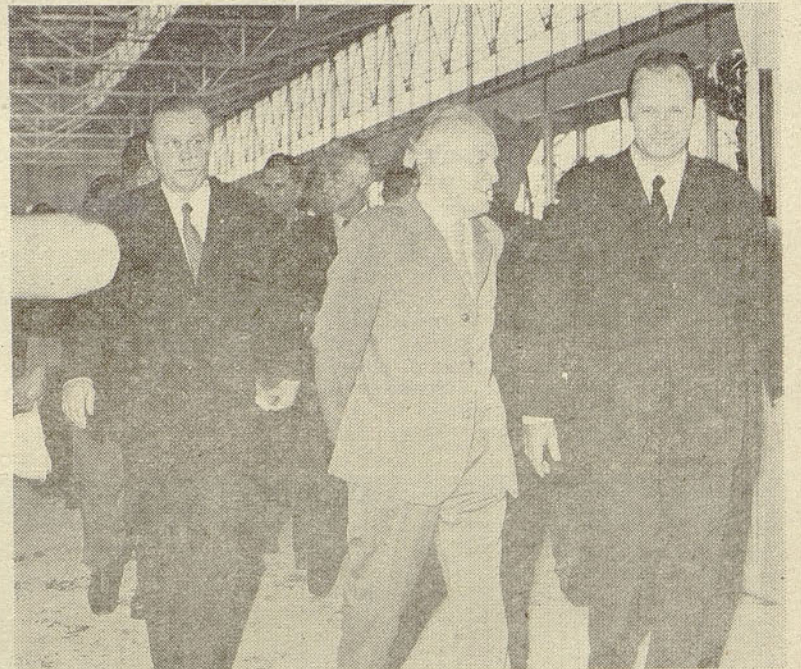
Čeprav so dela ob pričetku in med gradnjo doživljala razne spremembe, ustavitve in dopolnitve, je bilo delo v letih 1969 in 1970 intenzivno, usklajeno, lahko bi tudi rekli uspešno, saj smo 24. novembra 1970 dela zaključili in opravili vroči preizkus opreme.

Dan, ko smo izvaljali prvo valjano palico, to je $\varnothing 45$ mm, v valjarni II označujemo njeno rojstvo in od tedaj štejemo tudi obstop obrata in pričetek proizvodnje.

V projektivna, izvajalska, nadzorna in tehnološko pripravljala dela je bil v tem obdobju gradnje vložen maksimalni napor, predvsem še v letih 1969 in 1970, ko smo delavci iz različnih organizacijskih sredin neformalno združili delo in prispevali vsak svoj delež za pripravo naprav in strojev za poizkusno valjanje oz. obratovanje. Težave so se pojavljale na področju elektrike in elektronike, oprema je bila zastarela, preležana in nekompletna, tako da je bilo že ob montaži in pri hladnem preizkušanju potrebno izvesti več preventivnih posegov. Mehanski del opreme je bil ravno tako načrt zaradi korozije, nekompleten, stroji pa zastareli in pomanjkljivi.

Tehnološki del opreme ni bil popoln. Valjarska armatura je bila v celoti dobavljena samo za $\varnothing 45$ mm, za ostale profile pa ni bilo ne načrtov niti opreme, tako da smo morali ob delu tudi načrtovati, dopolnjevati in tudi izdelovati opremo. Krčilno ogrodje je bilo dobavljeno brez vsake armature in brez teoretične rešitve vodenja valjanca. Pojavljale so se konstrukcijske in projektivne napake na opremi, ki jih je bilo potrebno na kraju samem rešiti.

Delavci nismo imeli osnovnih pogojev za delo. Ni bilo ne garde-rob, niti sanitarij (prizidek valjarne je bil dograjen pozneje). Vendar moramo poudariti, da je bila delovna pripravljenost izredno visoka, delavci nismo spraševali za pričetek in za čas trajanja dela, vodil nas je samo en cilj: valjarna mora pričeti z obratovanjem.



Visoki gostje na otvoritvi

Da smo lahko dosegli tako visoko stopnjo sodelovanja in povezanosti, delovni polet in disciplino, je bil vzrok v tem, da smo se dobro organizirali, poznali smo svojo nalogo, cilj je bil jasno nakan, za delo smo bili odgovorni celotnemu delovnemu kolektivu, predvsem pa delavcem valjarne I.

V času izgradnje, to je v letu 1970, se je pojavila zaradi potrebe organizacijska oblika delovna skupina. To organizacijsko enoto, ki je bila osnova današnji samoupravni organiziranosti v železarni, je omogočala, da smo se dogovarjali, usklajevali in preverjali dela posameznika in skupin. Delovna skupina je 1. januarja štela osem zaposlenih v tehnologiji in tri sodelavce, ki so imeli dvojno vlogo: nadzor pri gradnji in preventivno vzdrževanje.

Dne 24. novembra 1970, ko smo pričeli s poizkusnim obratovanjem, je bilo v valjarni II zaposlenih 18 delavcev, v januarju 1971 pa 37 delavcev, kar je predstavljalo eno izmeno. Že v naslednjem letu smo delo organizirali v dveh izmenah, zatem pa triizmensko obratovanje. Danes valjarna II obratuje v treh izmenah, s tem da delavci, ki delajo ob prostih sobotah, koristijo med tednom prosti dan.

Z naraščanjem števila zaposlenih smo dosegali tudi proizvodne rezultate, in sicer:

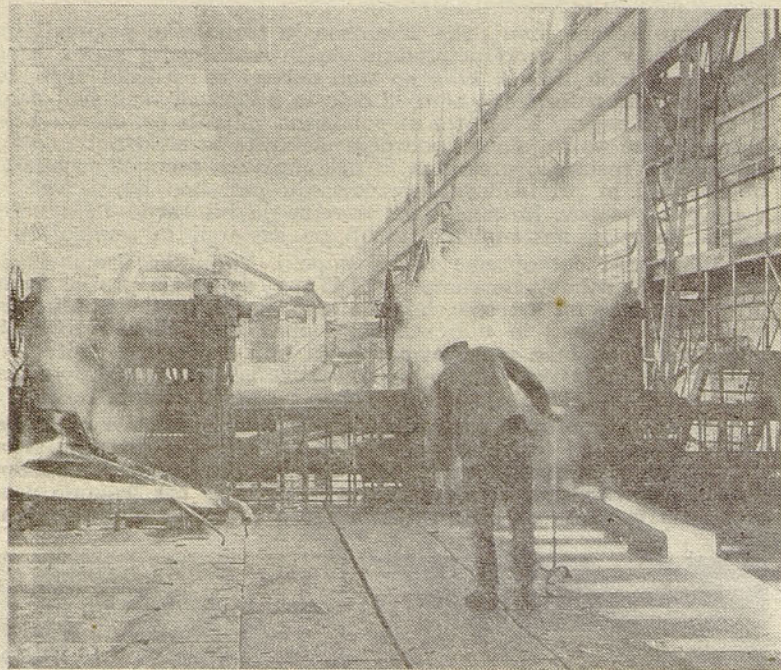
Proizvodnja po posameznih letih v tonah:

	ton		ton
1970	430,0	1976	92.619,7
1971	23.613,6	1977	92.888,6
1972	51.924,6	1978	102.319,5
1973	62.223,4	1979	97.315,5
1974	76.858,6	1980 do 22. sept. 1980	75.484,9
1975	90.041,1		(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)

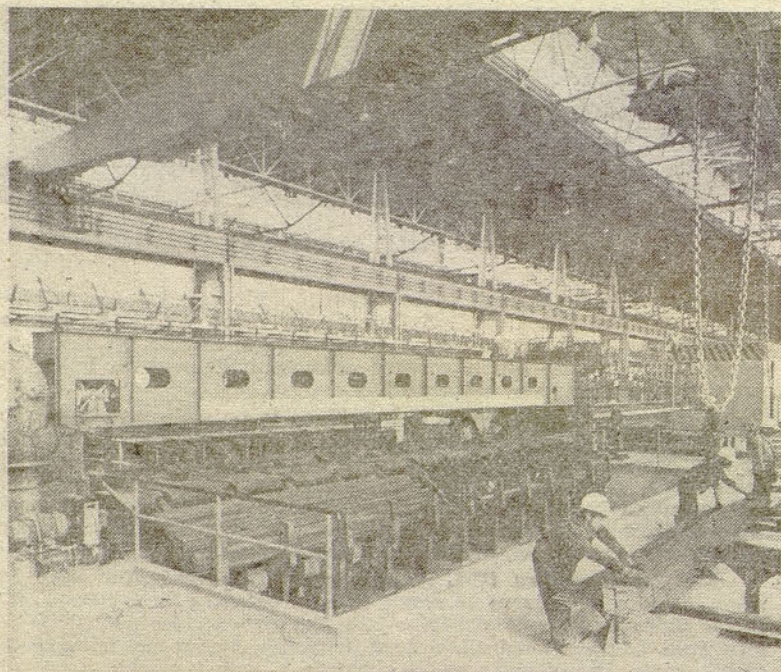
Skupaj smo v desetih letih proizvedli 765.723,5 tone kvalitetno izvaljanih profilov različnih dimenzij, oblik in kakovosti.

Omenjeno količino smo prodali na domačem in tujem trgu. Velike količine smo izvozili na evropsko tržišče, na Kitajsko, v Indijo, v zadnjem času pa si utrjujemo tržišča v neuvršenih deželah, to je v deželah v razvoju.



Valjanje na progi Ø 550

Ob delu smo se učili, samoupravno utrjevali, a družbenopolitična zavest je iz dneva v dan rasla. Ob pričetku obratovanja valjarne II smo imeli izobrazbeno strukturo na izredno nizkem nivoju. Eden delavec je imel popolno srednjo izobrazbo, eden nepopolno srednjo, ostali pa le izkušnje. Danes po desetletnem obratovanju smo temeljna organizacija proizvodne smeri, ki ima najboljšo izobrazbeno strukturo v železarni. Med 250 delavci imamo štiri delavce z višjo šolsko izobrazbo potrebne smeri, štiriletno srednjo šolo imajo štirje delavci, delovodsko šolo ima 14 delavcev, 100 delavcev pa ima šolo za valjarje, ki je rezultat večletnih naporov delavcev v temeljni organizaciji in SKIMC Štore ter delovne skup-



Adjustiranje valjanih proizvodov

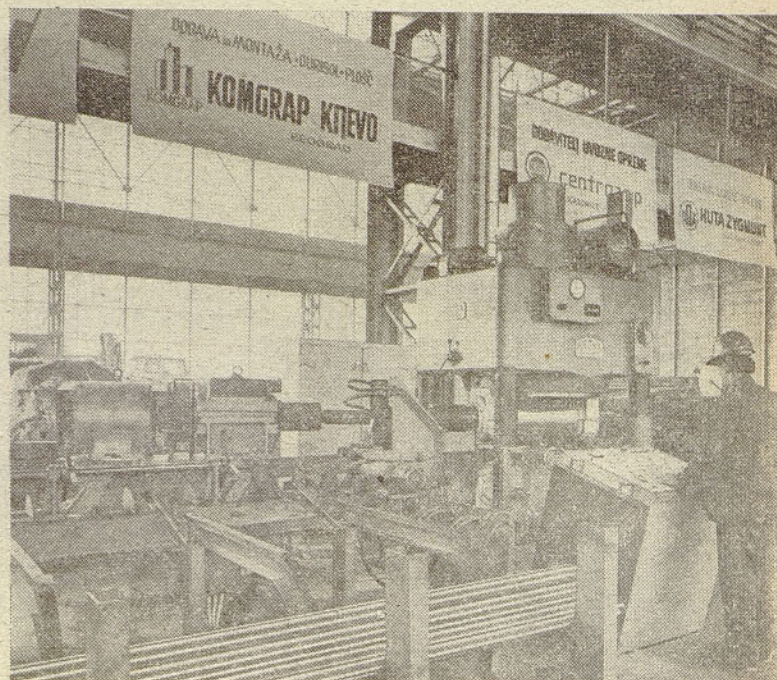
nosti za kadre in splošne zadeve. Več delavcev ima pridobljeno znanje in opravljen potreben izpit za žerjavovodje, ogrevalce, avto-gene rezalce, brusilce in ravnalce. Vsak zaposlen v neposredni proizvodnji v valjarni ima izpit za privezovanje bremen in iz varstva pri delu.

Ceprav po letih mladi, delavci v valjarni II vedno vemo, kaj hočemo, zato organizatorjem proizvodnje ni bilo težko dosegati omenjene proizvodnje oziroma ekonomskih rezultatov.

Napori, ki smo jih vlagali v sistematično šolanje in učenje ob delu in izven dela, se nam danes visoko obrestujejo. Proizvodni rezultati so iz leta v leto boljši. Širimo kvalitetni asortiment pro-

izvodnje, znižujemo stroške, s tem pa si utrjujemo tržišče v tujini in doma. Znanje in izkušnje smo potrdili tudi v mednarodnem merilu, ko smo zelo uspešno uvedli proizvodnjo valjarne v Tripolisu v Libiji, ki jo je gradila firma SMELT iz Ljubljane. Šestnajst delavcev TOZD valjarne II po dokazu tehnične kapacitete te valjarne delo uspešno nadaljuje. Do danes je v tej valjarni že izvajanih prek 12.000 ton valjanih proizvodov.

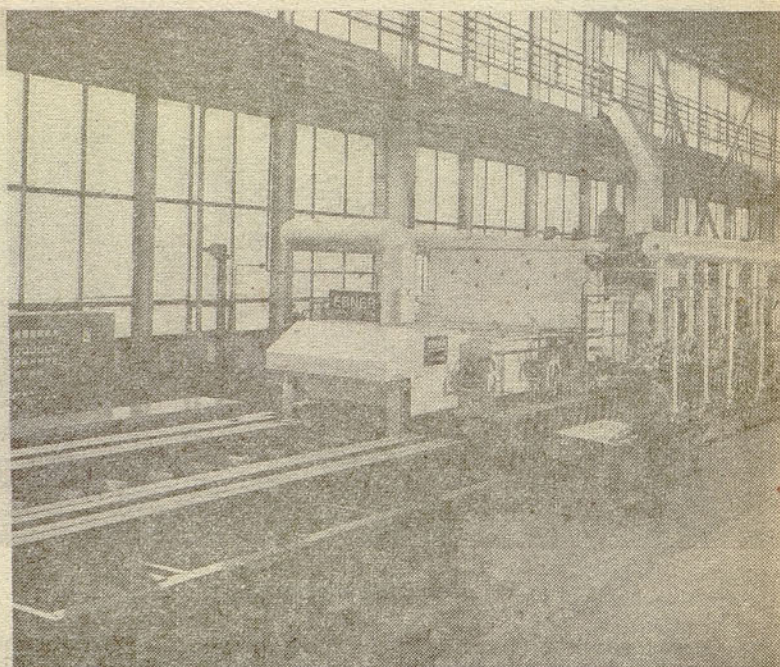
Delavci v valjarni II so se vselej počutili pripadne delovni organizaciji Železarne Štore in so bili v vsakem trenutku pripravljeni sodelovati z ostalimi v Železarni Štore in v SOZD Slovenske železarne, tako na strokovnem kot na družbenopolitičnem področju. Podobno smo tudi sami koristili izkušnje sodelavcev iz Železarne Ravne in Železarne Jesenice ter sodelavcev v delovni sredini Železarne Štore.



Ravnalni stroj za ravnanje okroglih profilov

Široko zastavljeno delo na vseh področjih, predvsem pa na področju samoupravljanja, saj smo bili mi prvi v Železarni Štore, ki smo ustanovili delovne skupine, katerih delo je preraslo okvire valjarne II in Železarne Štore, nas je postavilo na dokaj visok družbeno-proizvodni nivo. V obdobju desetih let smo bili večkrat vzorčna delovna sredina in so nas zato obiskale visoke družbenopolitične osebnosti, kot npr.: tov. France Popit, tov. Sergej Kraigher, tov. Igor Bele, general Mandič, predstavniki občinske uprave in družbenopolitičnih organizacij pa so praviloma vsi v svoji mandatni dobi obiskovali našo temeljno organizacijo, se z nami dogovarjali, izmenjavali izkušnje in ob teh razgovorih razrešili prenekateri problem širšega značaja.

Delovni kolektiv valjarne II si je v času desetih let ustvaril svoje navade, čemur bi tudi lahko rekli tradicijo. V tej sredini le posamezniki kršijo delovni red; malo je delavcev, ki niso pripravljene maksimalno prispevati k rezultatu dela. Med delavci vladajo



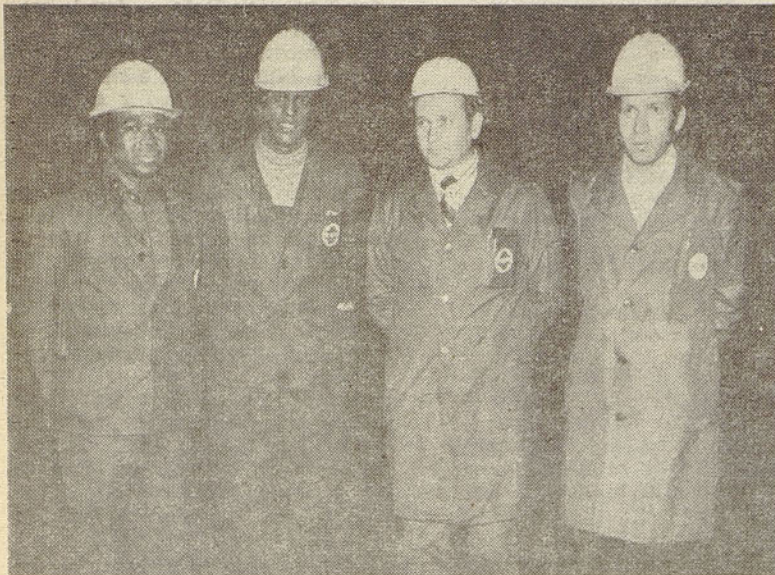
Toplotna obdelava v žarilnici

tovariški odnosi, razlike med organizatorji proizvodnje in neposrednimi delavci pa ni. V TOZD valjarne II smo vsi delavci enakopravni, a to ne samo po ustavnih načelih, ampak tudi dejansko.

V valjarni II si že vseh 10 let prizadevamo ustvariti sistem nagrajevanja po delu in rezultatih dela. Zavedamo se, da nas na tem zelo občutljivem področju čaka še veliko dela; zadovoljni pa smo, da delavci prizadevanja na tem področju sprejemajo in da doseženo delo na področju nagrajevanja vzpodbuja posameznike in skupine, kar je dokazano s poslovnimi rezultati, kvaliteto in količino proizvodov. To smo dokazali tudi z uspešno izvedenim referendumom dne 17. septembra 1980.

Tekmovalni duh, ki je tudi sicer pri delu vedno prisoten, smo uveljavili na športnih področjih. Pri teh srečanjih smo dosegli nekaj zavidljivih uspehov, zlasti v odbojki, nogometu, vlečenju vrvi in drugem.

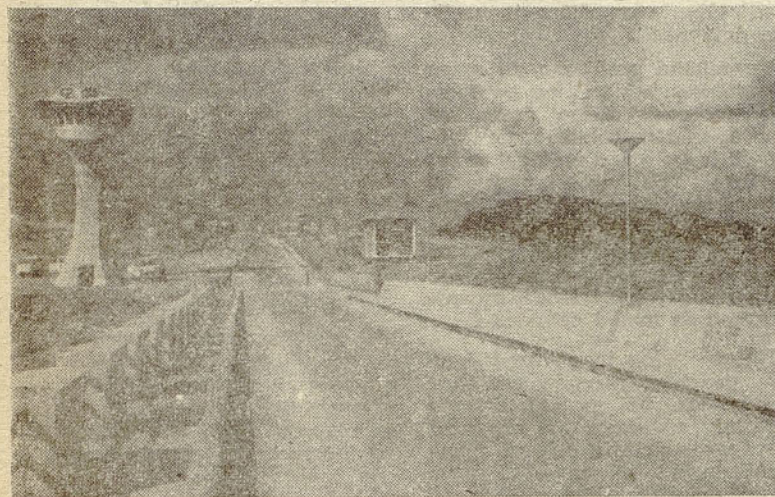
Delavci valjarne II se vsako leto srečamo in se ob družabnih



Usposabljanje delavcev iz Libije v valjarni II



Obisk kulturnih spomenikov v Libiji

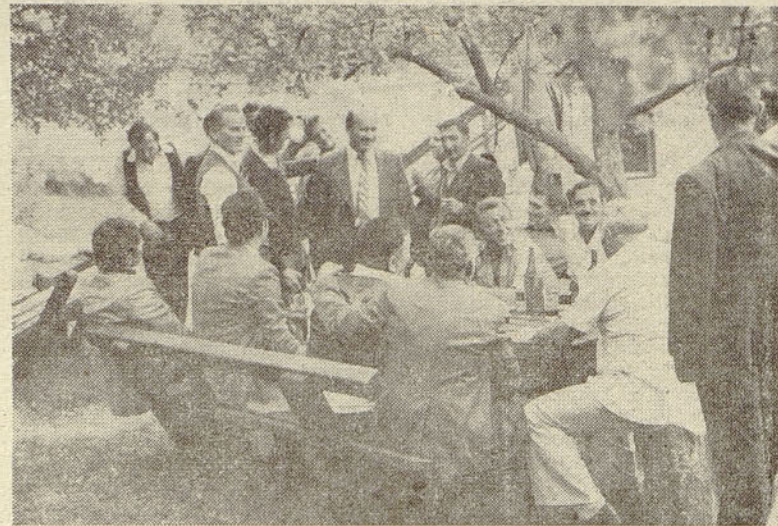


Obisk na hidrosistemu v Libiji, delo jugoslovanskih podjetij, levo stolp v obliki kobrine glave namenjen za nadzor naprav

igrah v prisotnosti svojcev pogovarjamo o novih načrtih in skupaj doživljamo prijetne trenutke.

TOZD valjarna II ima že več let tesne stike z delavci iz bratske republike Srbije, iz Fabrike vagona Kraljevo, TOZD vzmetarne. S sodelavci iz te TOZD smo že imeli več srečanj, izmenjamo si delovne, samoupravne, družbenopolitične in tudi življenjske izkušnje. Poslovni odnosi pa so vzorni.

Ko letos praznujemo 10 let dela, naporov in uspehov, že načrtujemo prihodnje obdobje razvoja, samoupravne, družbenopolitične, športne in rekreacijske aktivnosti.



Srečanje z delavci Tovarne vagonov Kraljevo

V prihodnjem petletnem obdobju predvidevamo nove valjarske kapacitete. Obstoječe naprave bo potrebno zamenjati in nadomestiti s sodobnejšimi, predvsem takimi, ki ne bodo terjale težkega fizičnega dela in neugodnih delovnih razmer. Usmeritev načrtujemo v večjo kvaliteto izdelkov, boljšo ekonomičnost in varnejše delo. Za doseg te ciljev bomo morali dopolnjevati svoje znanje, vrste pa dopolnjevati z mladimi delavci, ki si bodo na družbeno priznan način pridobili čimveč znanja.

Inventivna dejavnost je bila v preteklosti v vseh desetih letih eden temeljnih elementov razvoja. Tudi v prihodnje bomo z lastnim znanjem in izkušnjami ter z znanjem drugih v Železarni Štore razvijali tehnologijo toplega valjanja profilov, toplotne obdelave jekla in hladnega kalibriranja profilov.

Ko praznujemo 10. obletnico in ko se veselimo svojih rezultatov dela, moramo dati priznanje vsem tistim v železarni, ki so posredno



Obisk spomenika žrtvam v Kragujevcu

ali neposredno prispevali k boljšemu delu, dobrim medsebojnim odnosom in ekonomičnosti proizvodnje valjanih izdelkov. Pri tem moramo izpostaviti TOZD vzdrževanje, TOZD energetike, TOZD kontrole kakovosti, TOZD transporta in TOZD DPG ter TOZD GKSG in posameznike iz ostalih TOZD. Delavci iz skupnih služb so le z redkimi izjemami pozitivno delovali pri uveljavljanju naših potreb, želja in tudi zahtev.

TOZD valjarne II bo praznovala svojo 10. obletnico v skromnih okvirih dne 22. novembra 1980. Tedaj bomo podelili vsem delavcem, ki so bili 24. 11. 1970 zaposleni v valjarni II spominske plakete, delavcem, ki so bili 4. januarja 1971 zaposleni v valjarni II pa pismena priznanja. Spominske plakete in priznanja bomo podelili tudi nekaterim sodelavcem v delovni organizaciji in izven nje.

Praznovanje pripravlja odbor, ki ga je imenoval DS valjarne II in ga bomo zaključili z željo: v prihodnje dosegati čim boljše delovne rezultate, vzorne medsebojne odnose, dobro sodelovanje v delovni organizaciji, v SOZD, v občini, republiki ter v vsej jugoslovanski bratski skupnosti.

Vodja TOZD valjarne II

IV. delovno tekmovanje kovinarjev Slovenije



V petek, 3. oktobra 1980, se je v Titovih zavodih Litostroj v Ljubljani pričelo IV. delovno tekmovanje kovinarjev Slovenije. »Litostrojčani« so sprejeli 210 tekmovalcev, 120 članov komisij ter razne goste. V prijetnem tekmovalnem vzdušju so se med seboj pomerili: livarji, orodjarji, kovači, rezkalci, brusilci, strugarji, avtomehaniki in varilci v štirih različnih tehnikah varjenja.

Teoretični del tekmovanja se je pričel ob 10. uri, a v njem so morali tekmovalci pokazati znanje iz svoje stroke, samoupravljanja, zgodovine NOB in varstva pri delu.

Ob 13.30 se je začela pred Titovimi zavodi Litostroj svečana otvoritev tekmovanja, katere so se udeležili predsednik ZSS Slovenije, predstavniki sindikatov, delavcev proizvodnje in tekmovalci s komisijami.

Prisotne je pozdravil predsednik organizacijskega odbora kovinarjev tov. Srečko Mlinarič in uradno odprl tekmovanje. Z otvoritvene slovesnosti je bilo po-

slano pozdravno pismo kovinarjev-tekmovalcev predsedstvu SFRJ in predsedstvu CK ZKJ.

Sledil je ogled tekmovalnih mest in priprave za tekmovanje v praktičnem delu. Ob 15.30 se je pričel praktični del tekmovanja, ki se je nadaljeval v soboto do 15. ure. V nedeljo ob 13.30 pa je bil zaključek tekmovanja, razglasitev rezultatov in podelitev priznanj. Prireditve se je zaključila s kulturnim programom, v katerem sta sodelovala Koroški akademski oktet in dramski umetnik Janez Rohaček.

Delovna tekmovanja omogočajo vsem delavcem, da dokažejo svoje znanje in sposobnost, kar je tudi ena osnovnih kvalitete tekmovanja. To tekmovanje je pokazalo, da so se ga tekmovalci udeležili dobro pripravljeni in z vso resnostjo.

Vedeti pa moramo, da taka tekmovanja niso organizirana le zaradi tekmovanj samih, temveč za izmenjavo teoretičnega in praktičnega znanja med komisijami in tekmovalci, kar je vsekako pridobitev vsakega udele-

ženca tekmovanja. Takšna tekmovanja so resnično pomemben dejavnik v naših prizadevanjih za vse bolj kakovosten razvoj proizvodnje, povečanje delovne storilnosti in vse splošno uresničevanje stabilizacijske politike.

Našo delovno organizacijo, ki spada pod regijo Celje, je zastopalo devet tekmovalcev, in sicer: štirje livarji, dva varilca za

Najbolje se je uvrstil varilec za plamensko varenje tov. GERŠAK VLADO iz mehanične delavnice II, saj je osvojil odlično drugo mesto, kar je v republiški konkurenci izjemen uspeh našega tekmovalca. Tako se je uvrstil na zvezno tekmovanje, kjer bo predstavljal našo delovno organizacijo.

Od ostalih »železarjev« so še trije segli po visokih uvrstitvah, in sicer: livar Ivan Stojan — šesto mesto, livarna II; var. za pl. var. Stancar Slavko — sedmo mesto, mehanična del. II; strugar Platovšek Božo — deveto mesto, TT.

Tekmovanje med kovinarji naj ne bi bilo le na tekmovanjih, marveč vsakodnevno z delom v delovni organizaciji, enkrat letno pa bi bilo izbirno tekmovanje.

Zelimo in obenem upamo, da bodo letošnji uspehi naših tekmovalcev na republiškem tekmovanju spodbudili tudi druge, da se bodo v bodoče raje in z večjim veseljem udeleževali raznih tekmovanj doma, kakor tudi na regijskih in republiških tekmovanjih.

Nasvidenje na V. republiškem tekmovanju kovinarjev Slovenije, varilcu VLADU GERŠAKU pa zaželimo veliko uspeha in sreče na zveznem tekmovanju.

Jernej Turnšek



Vlado Geršak

plamensko varenje, dva varilca za ročno obločno varenje in en strugar.

Tekmovalci naše delovne organizacije so se na tekmovanju zelo potrudili in dosegli lepe uvrstitve.

Predsednik slovenskih sindikatov o množični inovacijski dejavnosti

(Nadaljevanje z 2. strani)

jemo, potem delamo krivico ne le tem delavcem, temveč škodujemo vsem drugim delavcem in celotni družbi! **Prav poslovodni in drugi vodilni strokovni delavci imajo namreč objektivno zelo velik vpliv na vsa dogajanja v organizaciji združenega dela. Zato ustrezno moralno in materialno spodbujanje njihove inovacijske dejavnosti lahko bistveno prispeva k proizvodnji in poslovnim učinkovitosti delovne organizacije.** Nujno razmejitev med njihovo redno delovno dolžnostjo in inovacijsko dejavnostjo v veliki meri lahko zagotovimo s pravišnim opisom njihovih rednih opravil in nalog.

Na koncu še nekaj o vlogi zavestnih družbenih sil oziroma družbenopolitičnih organizacij pri uveljavljanju množične inovacijske dejavnosti.

Tu mislim predvsem na zvezo komunistov kot vodilno politično silo, na socialistično zvezo kot fronto organiziranih socialističnih sil in na zvezo sindikatov kot najširšo politično organizacijo delavskega razreda. Vsaka je na svojstven način odgovorna za razvijanje vsakovrstne ustvarjalnosti delavcev, vendar odvisno od njene družbene vloge, organiziranosti in metod delovanja.

Največ nalog in obveznosti na tem področju pripada vsekakor sindikatom, ki so organizirano prisotni v vsaki organizaciji združenega dela in delovni skupnosti in ki v svoje članstvo vključujejo praktično vse delavce. Pri tem je posebno pomembna vloga osnovne organizacije sindikata v temeljni organizaciji

združenega dela, v kateri delavci odločajo o vseh bistvenih vprašanjih svojega družbenoekonomskega položaja, torej tudi o uveljavljanju inovacijske dejavnosti.

Naloga sindikatov je predvsem, da z uveljavljanjem samoupravnih družbenoekonomskih odnosov spodbujajo delavce kot dobre gospodarje k vsakovrstni ustvarjalni dejavnosti, tudi inovacijski. Sindikati morajo ustvarjati med delavci ugodno družbeno vzdušje za uveljavljanje in ustrezno vrednotenje množične inovacijske dejavnosti, da bi leta postala normalna sestavina delovnega procesa in gospodarjenja ter da bi bila kot taka opredeljena tudi v samoupravnih aktih in v razvojnih planih organizacij združenega dela.

Posebna naloga sindikatov je izpopolnjevanje sistema vrednotenja oziroma materialnega spodbujanja inovacijske dejavnosti. Pri tem se morajo boriti proti ozkosrčnosti in uravnilovskim težnjam ter se zavzemati za vsestransko in objektivno seznanjanje delavcev o koristi inovacij za povečanje produktivnosti dela in dohodka. Sindikati morajo biti pobudniki za vsakovrstna moralna priznanja ustvarjalnim delavcem. **Prav tako se morajo sindikati zavzemati za tako kadrovsko politiko, da bodo poslovodna in druga odgovorna mesta v organizacijah združenega dela prevzemali delavci, ki imajo smisel in aktiven odnos do uveljavljanja inovacijske dejavnosti.**

Povzetek govora z republiškega posvetovanja o množični inovacijski dejavnosti

O DELU KOMISIJE ZA INVENTIVNO DEJAVNOST

Komisija za inventivno dejavnost pri delavskem svetu DO že poldrugeto leto deluje po novem konceptu. Kot je znano je bila njena prvotna naloga obravnava inovacijskih predlogov. V začetku lanskega leta pa smo prešli na obravnavo inovacijskih predlogov v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih. Komisija je ob tem ostala še naprej, le da se je spremenilo področje njenega dela. Njena naloga danes je skrb za nadaljnjo ustrezno politiko na tem področju, skrb za ohranjanje kontinuitete dela, enakosti kriterijev in za povezavo delovanja na nivoju delovne organizacije. Komisija obravnava periodične analize aktivnosti inovatorjev, rešuje pritožbe druge stopnje (prva stopnja je delavski svet TOZD oz. DS), nudi strokovno pomoč pri spomnih predlogih itd. Obseg dela se je seveda po novem močno skrčil, zato pa postaja vse bolj izpostavljena njena vloga pri nadaljnjem razvoju inventivne dejavnosti v delovni organizaciji.

V letošnjem letu se je komisija sestala dvakrat. Na prvi seji, ki je bila obenem prva seja v novi sestavi (novi predsednik je Leopold Skorjanc), so člani pretresli letošnjo četrletno dejavnost inovatorjev, se seznanili s smernicami razvoja dejavnosti v naslednjem srednjeročnem obdobju ter obravnavali zaključke republiškega posvetovanja o planiranju razvojnega dela in množične inovacijske dejavnosti. Ob tem so poudarili potrebo po vzpodbujanju inovacijske dejavnosti delovnih skupnosti, vodstva TOZD in delovnih skupnosti pa zadolžili za objavljanje problematike, ki jo je moč reševati s pomočjo razpisov v Zelezarju. Skladno s priporočili republiškega sindikata, ki je organiziral prej omenjeno posvetovanje so sprejeli sklep, da je potrebno pri kadrovanju na vodilna in vodstvena mesta v naši delovni organizaciji upoštevati tudi kandidatov odnos do razvijanja inovacijske dejavnosti in uveljavljanja lasinega znanja v praksi.

Na drugi seji so člani preučili polletno analizo dejavnosti inovatorjev. Ugotovili so, da je število novih prijav enako kot lani v enakem obdobju, medtem ko so prihranki močno porasli in znašajo že skoraj toliko kot v celotnem lanskem letu. Zaradi nenehnih spreminjanj cen, kar se odraža tudi pri prihrankih in nadomestilih inovatorjev, pa so določili skupino, ki bo preučila ustreznost sedaj veljavne lestvice nadomestil.

Na dnevnem redu je bilo tudi informiranje novo sprejetih delavcev o inovacijski dejavnosti. Enotna ugotovitev je bila, da so vsi, ki se na novo zaposlijo v naši delovni organizaciji, premalo seznanjeni s to dejavnostjo. Zaradi tega bo delovna skupnost za kadre in splošne zadeve morala poskrbeti, da bodo na uvajalnih seminarjih naši novi sodelavci tudi o tej dejavnosti ustrezno obveščeni.

Ob koncu je komisija obravnavala še dva primera neustrezno rešenih predlogov in sprejela ustrezna sklepa.

K. D.

Načrtovani program raziskovalnega dela sledi razvojnemu programu slovenskih železarn

Predlog usmerjenih raziskovalnih programov in projektov za potrebe slovenske črne metalurgije v obdobju 1981—1985 je pripravljen. Izdelan raziskovalni program je rezultat predlogov temeljnih organizacij združenega dela ali od teh potrjenih predlogov raziskovalcev in odraz potreb proizvodnje ter razvoja. Poedine teme in naloge so obravnavale strokovne komisije in odbori, ki so izluščili najpotrebnejše, da bi ostali s programom raziskav v okvirih finančnih možnosti. Pripravljen predlog raziskovalnega dela za novo srednjeročno obdobje so obravnavala tudi vodstvena telesa sozda Slovenskih železarn z ugotovitvijo, da načrtovani program raziskovalnega dela za srednjeročno obdobje do leta 1985 sledi razvojnemu programu Slovenskih železarn in ga v celoti podpirajo. Tak zaključek je bil posredovan tudi Splošnemu združenju črne in barve metalurgije ter livarn Slovenije, ki je na svoji 12. seji dne 18. 9. letos predlog obravnaval skupaj s predlogom raziskovalnega programa za barvno metalurgijo in livarne ter ga v celoti sprejel in potrdil.

Vse navedeno je kot predpriprava gotovo veliko pripomoglo, da je bilo letošnje, že 26. strokovno posvetovanje slovenskih metalurgov uspešno, saj je bila vodilna tema posvetovanja: »Raziskovalna dejavnost v srednjeročnem raziskovalnem programu slovenske metalurgije za obdobje 1981—1985«. Strokovno posvetovanje je bilo v dneh 9. in 10. oktobra v Portorožu. Udeležencev je bilo 101 iz 32 delovnih organizacij. Med udeleženci je bilo 24 predstavnikov iz delovnih organizacij porabnikov. Čeprav je bilo po naslovu organizirano strokovno posvetovanje slovenskih metalurgov, je bilo med njimi kar precej udeležencev strojnikov in drugih strok, zaposlenih v delovnih organizacijah metalurške panoge in predelave kovin. Z uvodnimi predavanji vred, je bilo na programu 17 predavanj, kar že samo po sebi kaže na zgoščen, delovni program. Posebno pozornost in čas so organizatorji namenili javni obravnavi o predlogih raziskovalnih nalog v srednjeročnem obdobju 1981—1985 in izbiri predlogov raziskovalnih nalog za leto 1981. Prisotnost predstavnikov koristnikov raziskav in porabnikov je zagotavljala živahno in plodno razpravo. Razprava je pa dala mnoge koristne napotke in dopolnila ter odkrila, da je za reševanje problematike, ki jo bo obravnavala poedina raziskovalna naloga zainteresiranih še več delovnih organizacij, kot je predlagatelj predvidel in se z njimi dogovoril. Široko zanimanje za javno obravnavo predlogov raziskovalnih nalog je samo dokaz, da je takšen način obravnave raziskovalnih programov dober pristop in pot za usmerjanje in prilagajanje raziskovalnega dela resničnim potrebam koristnikov, pa naj bo to za potrebe industrije, širjenje in pridobivanje znanja ali za potrebe vzgoje kadrov.

V uvodnem predavanju so obrazložitev načrta raziskovalne dejavnosti v srednjeročnem obdobju 1981—1985 podali štirje predavatelji, vsak za svoje področje. Vsak zase so podali utemeljitve in opisali potrebe za: črno metalurgijo, barvno metalurgijo, livarstvo in še vezano na krizne pogoje sedanjega časa — energetiko v metalurgiji.

»Razvoj tehnologije proizvodnje jekel v SZ« je bilo naslednje zanimivo predavanje, ki pojasnjuje veliko osnov za potrebe usmerjenih raziskav v jeklarstvu. Predavatelj je podal svoj referat kot rezultat teamskega dela. Skupno za vse tri slovenske jeklarne je zelo pregledno in zanimivo predaval J. Arh. Čeprav je predavanju sledilo med prisotnimi udeleženci precej jeklarjev, so prav ti v razpravi nakazali potrebo, da bi z izdajo posebne strokovne knjižice omogočili, da bi se z novitetami sodobne tehnologije v jeklarnah seznanili prav vsi jeklarji, vsaj tisti, ki to potrebujejo in žele. Za tiste pa, ki se niso mogli udeležiti strokovnega posvetovanja, pa morajo zaradi potrebe dela te stvari obvladati, bo pa predavanje v vsem obsegu objavljeno v Železarskem zborniku.

Na posvetovanju je bilo zaradi obširnega programa treba podati vsa predavanja močno skrajšano, res samo kot izvleček najznačilnejših dejstev in dognanj za obrazložitev naslovne teme. Še več naslednjih izmed 15 predavanj je obrazložilo sadove teamskega dela in sodelovanja med strokovnjaki v eni delovni organizaciji, med sodelavci Metalurškega inštituta med seboj in z FNT, med strokovnjaki tudi drugih inštitutov in delovnih organizacij ter FNT, skratka, doseženo je širše medsebojno povezovanje, kar je samo korak naprej v sodelovanju na raziskovalnem področju.

Med predavanji so bila tudi taka, ki služijo predvsem poglobljanju in širjenju znanja ter vzgoji kadrov. Večina referatov je pa obravnavala dosežke raziskovalnega dela s predložitvijo uporabnosti raziskovalnih dognanj. Med visoko znanstvene obrazložitve so bile posrečeno vpletene informacije o novih napravah in tehnologijah kot npr. novi kovaški liniji v Železarni Ravne, ki prinaša s posodabljanjem tehnologije in gospodarnejšo možnostjo proizvodnje odkovkov nove možnosti za proizvajalce in porabnike.

Zanimiva je bila predstavitev učinkov novega filtra čistilne naprave mežiške topilnice na okolje s spoznanjem, da še tako popolna naprava nič ne pomeni, če njeno delo ni strokovno nadzorovano in vsi deli naprave redno vzdrževani. Podobno kot več drugih, je bilo predavanje o »stanju, razvoju in varčevalni politiki na področju energetike v črni metalurgiji«. Razen plastične predstavitve dogajanj in obrazložitve ukrepov je bilo resnični izziv za nujnost nadaljnjega ukrepanja in dela, saj samo nakazuje pot k uspešnemu razreševanju.

Več kot polovica predavanj s področja črne metalurgije je obravnavalo tematiko, ki se je nanašala na jekla za preoblikovanje

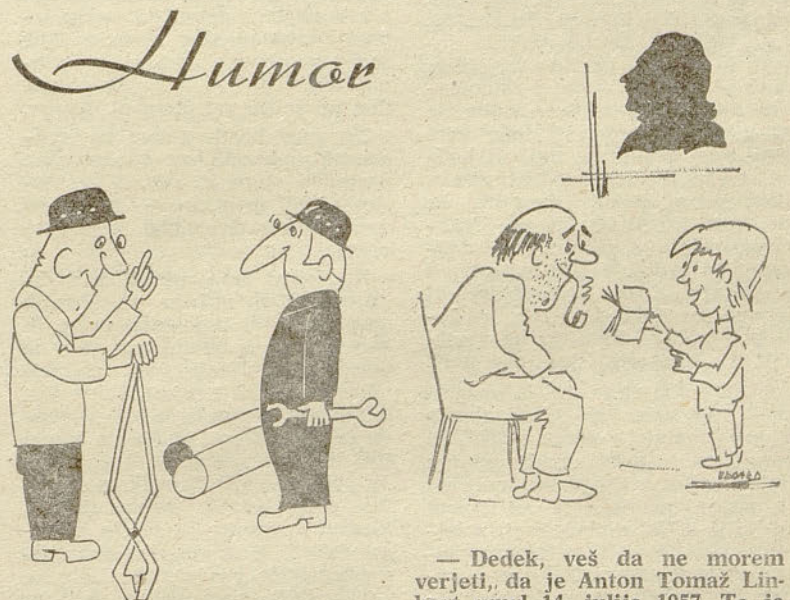
v hladnem ali pa neposredno na hladno predelavo in finalizacijo. Danes zahtevajo sodobne, visokoproduktivne naprave za proizvodnjo po sodobnih tehnologijah tudi jekla z ustrezno sposobnostjo predelavnosti. Proučevati in raziskovati bo treba vse člene in sestavine iz celotne verige od proizvodnje jekla do končnega izdelka. Predavanja s področja predelave so prikazala nekatere uspešne zamenjave uvoženega jekla z domačimi kvaliteta, stalnost kvalitete bo pa zagotovljena šele z uvedbo ponovne metalurgije in vakuumiranja v naših jeklarnah.

Mnogo doseženih uspehov potrjuje sposobnost dela naših strokovnjakov in raziskovalcev in so rezultat lastnega znanja ter plod dobrega sodelovanja metalurgov in predelovalcev.

V mojem prispevku obravnavam pretežno samo del, ki je obravnaval črno metalurgijo. Ne gre za to, da bi skušal razporejati predavanja po strokovnosti in kvaliteti, vsa so bila kvalitetna, vendar je zame le predavanje dr. N. Smajića nekaj svojskega. Sam je dejal, da je zbiranje podatkov in sama raziskava na temo: Aplikacija termodinamičnih zakonitosti pri izdelavi nerjavnih jekel, podobno sestavljanju mozaika. Zanimiv je namreč način, kako avtor z zbiranjem podatkov iz svetovne literature in lastnimi raziskavami, z vrsto temeljnih raziskav postopno, kot kamenček ob kamenček, pripelje do izdelave končnega diagrama, ki je pa neposredno uporaben za vsakega delovodjo in tudi topilca pri proizvodnji jekla. Predavanje samo je dokaz, kako prek sistematičnega dela in s pomočjo temeljnih raziskav priti do rezultatov, uporabnih v proizvodnji.

Na zaključku posvetovanja so sprejeli sklepe, katerih osnova je predvsem realizacija predloga programa raziskovalnega dela za srednjeročno obdobje 1981—1985. Med ugotovitvami je tudi ta, da je bilo letošnje strokovno posvetovanje uspešno in koristno in da je treba še v prihodnje nadaljevati s tovrstnimi kvalitetnimi strokovnimi posvetovanji. Strinjam se s tako ugotovitvijo. **Ze sama udeležba dokazuje, da v temeljnih organizacijah združenega dela dobro vedo, da je raziskovalno delo potrebno za koristi proizvodnje in da je osnova razvoja in napredka. Metalurška proizvodnja tudi ne more biti sama sebi namen, temveč je treba najti načine in poti neposredne izmenjave mnenj in izkušenj med proizvajalci in porabniki.** Posebno važno je najtesnejše sodelovanje pri raziskovalnem in razvojnem delu in prav taka kvalitetna strokovna posvetovanja in javna obravnavna programov raziskovalnega dela so dober način medsebojnega spoznavanja, spoznavanja potreb in možnosti. Menim, da je bilo letošnje 26. strokovno posvetovanje slovenskih metalurgov dober prispevek in velik korak naprej na poti zblizovanja med proizvajalci in porabniki in upajmo, da bo vsakoletni organizator Metalurški inštitut v Ljubljani skrbel, da bo tudi naslednje leto strokovno posvetovanje vsaj na enaki kvalitetni ravni kot je bilo letošnje.

Milan Marolt



— Ali veš, da je referendum uspel?

— Ja?

— Večina je glasovala proti!

— Dedek, veš da ne morem verjeti, da je Anton Tomaž Linhart umrl 14. julija 1957. To je napisal naš Štorski železar.

— Ej, ko bi še živel, bi poleg »Županove Mické« in »Ta vesel dan ali Matiček se ženi« napisal še kakšno o našem izvozu-uvozu in gospodarjenju.

Bili smo v Linzu

O aktivnosti strokovnih društev Železarne Store DIATI in DIT se je na tem mestu že nekajkrat govorilo. Tudi v sodelovanju, ki je čedalje tesnejše, smo že pisali. Danes pa bo govor o skupno organizirani in izredno uspeli ekskurziji v Avstrijo, katere poudarjeni cilj — strokovnost — smo vsekakor dosegli. V Linzu smo si ogledali firmi EBNER Industrieofenbau in železarno VOEST.

Stike s predstavniki firme EBNER moramo smatrati kot dobre. Kontinuirano delujoča peč za termično obdelavo jekel v zaščitni atmosferi, katere proizvajalec je firma EBNER in ki uspešno obratuje od začetka februarja 1980, je uspeh dobrega sodelovanja med proizvajalcem, DS za investicije in razvoj ter TOZD energetika, vzdrževanje in še zlasti valjarne II. Zaradi uspešnosti tega sodelovanja je peč proizvedla do konca meseca julija namesto načrtovanih 5.000 t kar 6.920 t žarjenega materiala. Takega uspeha smo veseli vsi: mi kot uporabniki, pa tudi proizvajalci. Zato smo se odzvali vabilu firme, da jo v večjem številu obiščemo. Program smo skupno dopolnili še z obiskom VOESTA in ogledom nekdanjega koncentracijskega taborišča Mauthausen.

Odpovali smo v četrtek 18. 9. ob 15. uri. Točno! V Dravogradu smo se še enkrat oborožili z jedjo in pijačo za dolgo pot in nadaljevali preko meje proti Judenburgu, čez prelaz Hohen-tauern, Trieben, Liezen, čez prelaz Pyrn, Sattled in po avtocesti do Linza, kamor smo prispeli malo po 11. uri zvečer.

Vmes smo prestavili ure za eno uro naprej, ker imajo Avstrijci do 28. septembra letni čas, naredili precej postankov namenjenih kadilcem in drugim težavam.

Pri iskanju prenočišča smo imeli nekaj problemov. Naslov je bil študentski dom Univerze v Linzu. Povprašali smo in dobili točen napotek: »Do križišča, potem levo in v starem, zelenem bloku je dom.« Blok je bil velik kompleks za bivanje študentov, star tri leta, zelene so bile zavesne in tapison po tleh ter stene, imel je zimski bazen, večnamensko dvorano, jedilnico, avtomate za pijačo in cigarete, lepo urejene sobe in kar je najbolj bodlo: vse je bilo lepo vzdrževano in obnavljano, čeprav dvomim, da so avstrijski študentje po živahnosti, redu in neredu kaj drugačni od naših. Veliko pozornosti posvečajo telesno prizadetim, saj je vse izvedeno tako, da je dostopno tudi za invalide na vozičkih. Tu smo torej spali dve noči.

Vseh petdeset se nas je naslednje jutro točno ob 9. uri zbralo v sprejemnici firme EBNER, kjer smo najprej dobili splošne informacije o nastanku, razvoju in sedanjem delu in programu podjetja s 360 zaposlenimi in letno realizacijo 220 milijonov avstrijskih šilingov. 98% proizvodov je namenjenih za izvoz, lastnemu razvoju in raziskavam namenjena med 5 in 6% celotnega prihodka. Programsko je EBNER usmerjen k reševanju tehnoloških problemov pri termični obdelavi jekel, aluminija in barva-

stih kovin, kar mu daje možnost prilagajanja glede na konjunkturo tržišča, posebej še, ker je firma specializirana za proizvodnjo agregatov za zaščitno atmosfero.

Po dokaj natančnem ogledu firme in pozdravnih besedah lastnika firme, dipl. ing. Petra Ebnerja, smo se poslovili.

Od obiska in ogleda je ostalo precej vtisov. Zanimivi so bili predvsem številni organizacijski prijemi in družbeni standard, ki omogočajo še uspešnejše delo v lepo urejenih proizvodnih halah, laboratorijskih prostorih, projektiivnem in konstrukcijskem biroju, administrativnem biroju, mikrofilmskem centru in v arhivu tehnične dokumentacije.

Interfon, mikrofilm, diktafoni, pisanje s pisalnimi stroji na magnetne kartice, centralne strojepisnice, računalnik za knjigovodstvo, obračun OD, kadrovske evidenco, monitorji za službo za varovanja, urejene sanitarije in garderobe, kantina, lastna zdravstvena služba itd.; vse to poznamo, pa sami ne uporabljamo vsega. Seveda predstavlja taka opremljenost investicijsko obremenitev in tudi stroške vzdrževanja, vendar so prihranki nekajkrat večji. Zpomnili smo si besede ing. Ebnerja, ko nam je v nagovoru rekel, da nas vse združuje delo in samo lastno delo in snovanje vodi k napredku. Povedal je, da zaradi dobrega poznavanja naše države spoštuje naš razvoj in dosežene uspehe in ne dvomi, da bodo morali tudi drugi v svetu stopiti na podobno pot, če bodo še hoteli dosegati napredek v razvoju. Ne smemo se več pogovarjati kot razviti z nerazvitimi, kot učitelj z učencem, sodelovanje bo možno le še z izmenjavo znanja, dopolnjevanjem enega in drugega partnerja glede opreme in naprav.

Obisk v železarni VOEST se je pričel zelo uspešno. Najprej smo šli na kosilo, ki smo ga izkoristili tudi za to, da smo pri gostitelju prebili led. Obisk so nam organizirali predstavniki firme EBNER, ogled pa bi potekal kot eden izmed 20.000 ogledov letno, za kar skrbi posebna služba s profesionalnimi vodiči — v petek popoldne pa želijo vsi čimprej domov.

No, med kosilom smo se predstavili, opozorili na medsebojne poslovne stike in odnos gostiteljev je bil drugačen — na stežaj so se odprla do takrat le priprta vrata.

Na ogled smo morali z avtobusom. Med vožnjo po obratih smo poslušali pojasnila, opise in komentarje, v halah pa smo si le ogledovali. Videli smo: obdelovalnico velikih strojnih delov, kot na primer parne turbine, elemente za stiskalnice, ohišja za tanke itd., koksarno, nove in stare plavže, jeklaro LD 2, valjarno širokih pločevinastih trakov (2,7 m), hladno valjarno, ki je šla v pogon leta 1976 in velja za eno najmodernejših v svetu ter hale za proizvodnjo opreme za jedrske elektrarne. Ogledali smo si tudi deponije, tovarniško pristanišče, objekte energetike in aglomeracijo. V Linzu je zaposlenih 26.000 ljudi, celoten VOEST pa zaposluje nad 80.000 delavcev.

Začetki koncerna segajo v predvojni in vojni čas. Prvo ime ni delalo ravno časti tej industrijski panogi, saj se je tovarna, ki je proizvajala predvsem za vojaške potrebe, imenovala najprej po ustanovitelju in vojnem zločincu Hermanu Göringu. Vodič nas je na to neslavno in temno preteklost opozoril nekajkrat in to z dobršno mero kritike na račun sonarodnjakov v tistih časih.

Vendar ostanimo pri tem, kaj predstavlja VOEST danes. To je eden največjih evropskih železarskih koncernov z letno proizvodnjo 3,3 milijona ton jekla, ki ga sami tudi naprej predelujejo. Najzopet naštejemo nekaj splošnih vtisov: najprej varstvo okolja in zaščita na delovnem mestu. Med halami so negovane zeleńice in nobene navlake, delavci nosijo potrebna zaščitna sredstva, ki so dosegljiva povsod, npr.: avtomati za ušesno vato in čepe. Povsod smo lahko opazovali veliko tehnološko disciplino in koordinacijo del.

Za vse nas je predstavljala veliko zanimivost proizvodnja elementov za jedrske elektrarne. Hala je bila klimatizirana, stalna temperatura v njej ob rahlem nadpritisku je 18°C. Posamezni, na videz enostavni elementi, so v proizvodnji tudi nad dve leti. Vodič je komentiral, da je nepravilno (kar je izrazil iz druge besede) dvomiti v varnost jedrskih elektrarn, če poznaš in vidiš, kako se vsa oprema kontrolira in vgrajuje.

Ne glede na številne zanimivosti smo bili ob 17. uri kar veseli, da je ogledov konec, saj je bilo za en dan vsega res dovolj.

Po osvežitvi v našem domu, kjer so eno noč prej svojo zmago proslavljali tudi nogometaši Radniškega iz Niša, ki so v Linzu premagali tamkajšnji Lask z 2:1, smo šli skupaj s predstavniki firme EBNER še na večerjo na Pesstlingberg, nekakšen Celjski grad v Linzu. Besede na jedlitem listu »pijača po izbiri« smo vzeli tako kvalitetno in kvantitetno popolnoma zares. Predstavnik Ebnerja sta se ob

20. uri poslovila, mi pa ob 24. uri. Bili smo uspešni. Lastnica hotela je bila iskreno vesela in zadovoljna s takimi gosti, saj je nekateri počastila še s plesom. Hektolitrška količina steklenic, ki so se prazne z naših miz zbirale v posebnem kotu, so jasno dokumentirale njeno zadovoljstvo in seveda tudi naše.

Ob polnoči smo šli spat — nekateri. Drugi so v jutranjih urah preizkušali sredstva javnega prevoza: tramvaj, taksi itd. Ob 8. uri smo bili v glavnem vsi v avtobusu. Govorili smo potihom. Šofer Marjan je ovinke vozil počasi. Drugih posledic prejšnjega večera ni bilo. Po dveurnem postanku v mestu smo šli v Mauthausen. Po strmih stopnicah in mimo jugoslovanskega spomenika našim taboriščnikom smo šli v taborišče. Ogledali smo si muzej in taboriščne objekte. Pri spomeniku smo se fotografirali in počastili spomin vseh žrtev taborišča. Naj se nikoli ne ponovi to, kar se danes mladim že skoraj zdi nemogoče, da je kdaj lahko bilo! Vsak s svojimi mislimi in čustveno prizadeti smo se ponovno podali na pot.

Kosili smo v Spittalu na Pyrnu, se peljali skozi 8,2 km dolgi tunel mimo Leobna po novi avtocesti, skozi Graz in od Lipnice naprej po dobro znani cesti čez Šentilj domov. Pregled na meji je bil res kratek in za slovo smo se ustavili še v Tepanjih. Ob 20. uri, kazalce smo na meji na naših urah zopet pomaknili nazaj, smo bili že vsi doma. Nekateri so pričeli z drugim programom.

Ekskurzija je uspela. Še uspešnejša je lahko, če bomo znali vti- se zbrati in vsaj določene navade, elemente, naprave, stroje itd. prenesti na svoje področje dela.

Bilo nas je 50 in nekačerm bo to v okviru danih možnosti moralo uspeti. S tem pa je dosežen cilj take ekskurzije. Ponovno je treba reči še, da smo v celoti več kot dostojno in ponosno zastopali naši društvi, našo delovno organizacijo in našo domovino. Zato še enkrat hvala vsem udeležencem in na svidenje prihodnjič. M. B.

POMLADNA

Zdaj pomlad je kakor tih spomin, ki z belino češnjevih cvetov, z zeleno trato na dnu dolin.

Vendar več v srcu praznih upov mi ne dramim. In nocoj je kot takrat vez zvezdnat nebesni krov zarja zadnja dogoreva za gorami...

F. Andrenšek

ISCEM

Iščem tvoje posedanje po klopeh v parkih, iščem tvoje korake med stezami, ki jih je pometal veter, iščem tvoje ustne med listjem, ki greje ga sonce, iščem tvoje bele dlani med bregovi rek, ki pomladno šume, iščem tvoje lase med brezami, ki se svetijo v ranini jutra. Povsod te iščem...

F. Andrenšek

Pravice in dolžnosti po novem zakonu o vojaški obveznosti

Zenska, ki je bila poklicana k vojaškemu pouku in je stopila v vojaško enoto oziroma vojaški zavod, se mora poučevati in prebiti pri vojaškem pouku toliko časa, kot je določeno z načrtom in programom vojaškega pouka.

V poglavje določa obveznost služiti v rezervnem sestavu. Obveznosti služiti v rezervnem sestavu oboroženih sil velja za vojaške obveznike:

- ki so odslužili vojaški rok,
- ki so po določbah zakona drugače uredili obveznosti vojaškega roka,
- ženske — vojaške obveznike.

Podrobnejša določila so navedena v členih 50, 51 in 52.

Bistvena določila iz teh členov so:

— da vojaške vaje, tečaji in druge oblike vojaškega pouka lahko trajajo skupaj za rezervne vojake, rezervne nižje starešine in rezervne vojaške uslužbenke do šest mesecev, za rezervne oficirje do dvanajst mesecev, za vse ženske vojaške obveznike do šest mesecev.

Nadalje zakon določa, da so lahko moški poklicani na vojaške vaje do dopolnjenih 55 let starosti, ženske pa do dopolnjenih 45 let starosti.

55. člen določa, v katerih primerih se osebi v rezervnem sestavu na prošnjo odložijo vojaške vaje:

1. Če je bolna — do naslednjega vpoklica po okrevanju.

2. Če je iz njenega gospodinjstva hkrati vpoklicanih na vojaške vaje dvoje ali več članov, ali so nekateri od njih že na vojaških vajah, ali služijo vojaški rok — dokler se član oziroma druga polovica članov gospodinjstva ne vrne z vojaških vaj oz. služenja vojaškega roka.

3. Če je ob vpoklicu na vojaške vaje na šolanju in bi izgubila šolsko leto, če bi odšla na vaje — do začetka šolskih počitnic.

4. Če bi zaradi smrti ali hude bolezni v gospodinjstvu oziroma zaradi naravne nesreče gospodinjstvo prišlo v težak položaj, če bi odšla na vojaške vaje — dokler traja takšno stanje v gospodinjstvu, vendar najdlje za eno leto.

5. Če nastane tik pred odhodom ali med odhodom na vojaške vaje v gospodinjstvu ali v družini smrtni primer — do naslednjega vpoklica na vojaške vaje.

Če vlada v kraju, kjer prebiva oseba v rezervnem sestavu, nalezljiva bolezen, se ji odložijo vojaške vaje, dokler traja bolezen. Vojaške vaje se lahko odložijo zaradi neodložljivih službenih potreb, če to zahteva pristojni organ družbenopolitične skupnosti ali drug državni organ, organizacija združenega dela ali samoupravna organizacija ali skupnost, pri kateri je oseba v rezervnem sestavu zaposlena — dokler je takšna potreba, vendar najdlje za eno leto.

Vojaške vaje, ki trajajo dlje kot tri dni, se lahko kmetu, ki je vpoklican na vojaške vaje, izjemoma odložijo zaradi neodložljivih kmetijskih del, če v njegove

vem gospodinjstvu ni drugega pridobitveno zmožnega člana — najdlje za tri mesece.

Zakon predpisuje, da se prošnja za odložitev vojaških vaj vložijo pri pristojnemu organu družbenopolitične skupnosti v osmih dneh po prejemu poziva na vojaške vaje. Nadalje zakon določa, da se osebam v rezervnem sestavu glede na potrebe po dopolnitvi oboroženih sil določi in sporoči vojni razpored. Podatki o vojnem razporedu so **vojaška tajnost**.

Osebi v rezervnem sestavu se da osebna vojaška oprema, ki jo mora sprejeti, jo hraniti in vzdrževati; kadar je to določeno v pozivu pristojnega organa, jo mora prinesiti s seboj in jo na zahtevo pristojnega organa vrniti v brezhibnem stanju.

Zakon predpisuje v 57. členu, da je oseba v rezervnem sestavu, pri kateri je prišlo v zdravstvenem stanju do spremembe, ki vpliva na njeno sposobnost za vojaško službo, lahko na lastno prošnjo ali poziv pristojnega organa družbenopolitične skupnosti oziroma vojaškega teritorialnega ali drugega vojaškega organa poslana na zdravniški pregled, da se oceni njena sposobnost za vojaško službo.

V VI. poglavju so določila, ki predpisujejo pravice in dolžnosti glede potovanja in bivanja vojaških obveznikov v tujini. Med drugim predpisuje: dovoljenje za potovanje inčasno bivanje v tujini se lahko izda naborniku, če potuje v tujino:

1. zaradi zdravljenja — dokler traja zdravljenje — vendar najdlje za dve leti;

2. zaradi udeležbe pri dijaških ekskurzijah, dopusta, turističnega potovanja — do 40 dni;

3. službeno, da bi se udeležili športnih tekmovanja, kulturno-umetniških prireditev, da bi uredili premoženjsko pravna razmerja ipd. — do 60 dni;

Ostala določila so predpisana za pomorske šole, zaradi odhoda v tujino s starši ali zakoncem, ter vseh zasebnih ali službenih opravkov.

Oseba v rezervnem sestavu sme potovati,časno ali stalno bivati v tujini, če ni kakšne izmed naslednjih ovir:

1. da ji je bil vročen poziv za vojaško službo;

2. da je uveden kazenski postopek;

3. da ima vojaško specialnost ali vojni razpored, ki jo določi zvezni sekretar za ljudsko obrambo.

V VII. poglavju zakon predpisuje postopek glede pozivanja in evidence vojaških obveznikov. Povzetek obveznosti vojaških obveznikov je naslednji:

— Vojaški obveznik, ki ga pristojni organ pokliče v zvezi z izvrševanjem vojaške obveznosti, se mora prigrasiti v določenem kraju in v času ter vzeti s seboj stvari in listine, ki so določene v pozivu.

— Če se vojaški obveznik ne odzove pozivu in ne opraviči svojega izostanka, lahko izda organ, ki ga je poklical, nalog za prisilno privedbo.

Nadalje zakon določa, da odgovorna oseba v organu družbenopolitične skupnosti ali drugem državnem organu, organizaciji združenega dela ali drugi samoupravni organizaciji ali skupnosti, v kateri je v delovnem razmerju vojaški obveznik, mora to takoj obvestiti, naznaniti pristojnemu organu družbenopolitične skupnosti.

Zakon predpisuje, da ima oseba, ki je poklicana v zvezi z izvrševanjem vojaške obveznosti, pravico do povračila stroškov za prevoz z javnimi prevoznimi sredstvi, nastanitev in hrano. Nadalje zakon določa, da naborniku in osebi v rezervnem sestavu, ki je v delovnem razmerju, pripada med izvrševanjem vojaške obveznosti, nadomestilo v višini povprečnega mesečnega dohodka, ki je dosežen v zadnjih treh mesecih pred pozivom.

Osebi v rezervnem sestavu pripadajo med vojaško službo plača in dodatki po njenem činu oziroma razredu. Če je osebni dohodek večji od plače po razredu oziroma činu, pripada razlika med plačo in osebnim dohodkom.

Zakon predpisuje, da nadomestilo ne pripada osebi v rezervnem sestavu, ki je poklicana na vojaške vaje, ki se izvajajo med njenim dnevnim ali tedenskim počitkom oziroma ob dnevih, ko ne dela. Za ta čas ji pripada brezplačna hrana, če trajajo vojaške vaje dlje kot osem ur.

Oseba v rezervnem sestavu ne more biti klicana v posameznem letu več kot šestdeset ur na vojaške vaje, ki se izvajajo ob pogojih dnevnega ali tedenskega počitka.

Nadalje zakon predpisuje, da se o vojaških obveznikih vodi vojaška evidenca, ki jo za vojaške obveznike vodi pristojni občinski organ. Obvezniki se vodijo v vojaški evidenci po njihovem stalnem prebivališču; vojaški obvezniki, ki so v delovnem razmerju za nedoločen čas na območju druge republike oziroma avtonomne pokrajine, v kateri nimajo stalnega prebivališča, pa po kraju, v katerem so v delovnem razmerju.

Vojaški obvezniki, ki bivajo v tujini dlje kot eno leto, vodijo vojaško evidenco pristojna diplomatska predstavništva.

Vojaški obvezniki se vpisujejo v vojaško evidenco v začetku leta, v katerem nastane naborna obveznost.

Ženske — vojaški obvezniki, ki so razporejene v rezervni sestav JLA in žeske, ki so se prostovoljno prigrasile za vojaški pouk, se vpisujejo v vojaško evidenco po predpisih, ki jih izda zvezni sekretar za ljudsko obrambo.

Organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti, organi družbenopolitičnih skupnosti in drugi državni organi vodijo določene podatke o vojaških obveznikih, ki so zaposleni v teh organizacijah po predpisih pristojnega organa v republiki. Zakon določa, da vojaški obvezniki, ki so v vojaški evidenci, dobijo vojaško knjižico. Vojaška knjižica je o-

sebna javna listina, s katero vojaški obveznik dokazuje izvršitev vojaške obveznosti in svojo istovetnost, dokler je v vojaški službi.

Vojaški obvezniki morajo hraniti vojaško knjižico, v kateri je vpisan vojni razpored in je vojaška tajnost.

Vojaško knjižico je prepovedano nositi iz SFRJ.

Vojaški obveznik, ki odide v tujino za več kot eno leto, mora pred odhodom izročiti svojo vojaško knjižico pristojnemu organu družbenopolitične skupnosti, ki ga ima v vojaški evidenci.

Posebej opozarjamo na predpise iz 74. člena zakona, ki zavezujejo nabornika oziroma osebo v rezervnem sestavu, da mora v osmih dneh po nastanku spremembe prijaviti pristojnemu organu družbenopolitične skupnosti, pri katerem je vpisan v vojaško evidenco, naslednje spremembe:

— očitno spremembo zdravstvenega stanja, ki je pomembno za sposobnosti za vojaško službo;

— pridobitev šolskih in strokovnih kvalifikacij;

— sklenitev in prenehanje delovnega razmerja;

— vrsto in kraj opravljanja samostojne dejavnosti z osebnim delom s sredstvi, ki so lastnina občanov, oziroma druge poklicne dejavnosti;

— spremembo stanovanja (nov naslov);

— spremembo stalnega prebivališča;

— vrnitev od vojakov;

— izgubo vojaške knjižice.

Nadalje mora prijaviti bivanje v tujini daljše od 40 dni ter časno odsotnost iz stalnega prebivališča, daljšo kot 40 dni, in sicer v osmih dneh pred odhodom; vrnitev iz tujine oziroma v stalno prebivališče pa v roku osmih dni po prihodu v stalno prebivališče.

Ženske — vojaški obvezniki morajo poleg naštetih sprememb prijaviti tudi spremembe v družinskem življenju, ki vplivajo na vojaško obveznost (možitev, nosečnost, rojstvo otroka, razveza zakonske zveze, smrt v družini).

Nadalje zakon določa, da naborniki in osebe v rezervnem sestavu oziroma ženske — vojaški obvezniki, ki so zaposleni v organih družbenopolitičnih skupnosti ali v drugih državnih organih, organizacijah združenega dela, ali drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, ki imajo službo ali osebo, ki opravlja zadeve ljudske obrambe, prijavljajo spremembe tej službi oziroma osebi. Služba oziroma oseba obvesti o prijavljenih spremembah v osmih dneh pristojni organ družbenopolitične skupnosti, ki ima nabornika ali osebo v rezervnem sestavu v vojaški evidenci.

(Konec prihodnjic)

Razjeda dvanajstnika (ulcus duodeni)

Ena izmed nalog osnovne zdravstvene službe, torej tudi TOZD ZP ŠTORE, je vzgojno delo in prosvetljevanje ljudi. Poleg brošuric, zapisov in podobnih oblik izobraževanja v čakalnicah opravlja pomembno delo zdravstveni delavec s svetovanjem ob večini kontaktov. Dodatno bomo s posameznimi članki v internem glasilu skušali informirati širši krog bralcev o tistih boleznih, ki so pogostejše v kolektivu in tudi sicer v populaciji.

Namen tovrstnega dela je opozoriti na znake, ki prvi pokažejo na določeno obolenje in pripeljejo pacienta k zdravniku v fazi, ki jo lahko v kratkem času obvladamo, s čim manj težav za pacienta in čim manj stroškov za družbo. Po drugi strani želimo poudariti tiste znake, ki so za določeno obolenje pomembnejši. Te mora pacient znati vrednotiti in se v pravem času odločiti za pot k zdravniku, ne brez razloga (ni vsako ščipanje po trebuhu že razjeda), pa tudi ne takrat, ko se pojavljajo znaki, ki pomenijo komplikacije!

Tokrat bi se pomudili pri bolezni, ki jo nepravilno imenujemo »rana na dvanajsterniku«. Razlog za odločitev, da je to obolenje prvo na vrsti, najdete v podatku, da boluje za to boleznijo v življenjski dobi med 15 in 64 letom starosti 6% moških in 2% žensk.

1. Vroki nastanka

Do razjede pride takrat, ko na mestu nastanka prevladajo »agresivni« faktorji (kislina, ferment pepsin) nad »obrambnimi« (sluz in prirojena odpornost duodenalne sluznice). Na to ravnostejše vpliva več faktorjev, npr.:

1.1. dednost

1.2.1. dieta oz. način prehrane, ki je vse bolj prilagojen tempu življenja

1.2.2. navade in razvade so pomemben faktor, ki vpliva na pogostost pojavljanja te bolezni. Npr.: kava, umetni napitki (koka-kola ipd.), alkohol, predvsem pa kajenje itd.

1.3. kemikalije; ugotovljeno je, da osebe, ki so izpostavljene določenim kemikalijam, ki se uporabljajo kot razredčila, umetne vonjave, fungicidi ipd., pogosteje obolevajo za to boleznijo.

1.4. Zdravila prav gotovo vplivajo na želodčno sluznico, nekatera bolj, druga manj.

1.5. Psiha je eden najpomembnejših faktorjev, saj se pod vplivom psihe želodčna sekrecija (izločanje) močno menja. Dolgotrajnejša stresna situacija, postavitve pred naloge, ki jim sicer oseba ni kos ali le s skrajnimi naporji, neuspešnost ipd. so činitelji, ki pogosto pripeljejo do obolenja, ki ga tudi sicer radi imenujemo »psihomatsko obolenje«.

2. Klinična slika

2.1. Bolečina je najčestje lokalizirana na zgornji del trebuha v srednji črti, občasno se širi v desno ali navzgor, neredko med lopatici. Čutimo jo kot splošno nelagodnost ali topo bolečino, pa vse do ostrih krčev, pogosto se javlja med prvo in tretjo uro zjutraj. V 50—70% se po obroku zmanjša, če ni bila zaužita hrana, ki tudi sicer škoduje (v tem pri-

meru se lahko bolečina tudi ojača).

2.2. Bruhanje je prisotno v 25%, najpogosteje pri tistih, ki imajo zožitev prehoda iz želodca v dvanajstnik. V 75% bolnih pa najdemo »dviganje kisle vsebine«, pogosto z občutkom kislega vse do žrela.

2.3. Težko prenašanje nekih vrst hrane, najpogosteje prežganja, slaščic, kumar, začimb, čebule itd.

2.4. Stresne situacije ojačajo znake, najpogosteje kislo spahovanje in občutek nelagodnosti.

2.5. Zguba nekaj kilogramov telesne teže v času napada.

2.6. Pri pregledu naletimo na občutljivost različne stopnje v zg. trebuhu.

2.7. Sezonske variacije in izmeničnost težav z izboljšanjem.

3. Postavitve diagnoze.

Kljub razvoju različnih tehnik ugotavljanja te bolezni, je še vedno najpomembnejše, da zna pacient odgovoriti smiselno na gornja vprašanja, zdravnik pa vprašati tako, da odgovor ni »vnaprej položen na jezik«. V precejšnjem odstotku lahko z rentgenom prikažemo znake, ki govore v prid obstoja razjede ali razjedo samo. Praktično v večini primerov z endoskopijo (gastroskopijo) odkrijemo ulkus.

4. Koplikacije duodenalne razjede.

4.1. Zožitev prehoda iz želodca v dvanajstnik je posledica kombinacije krča stene, otekline zaradi vnetja, deformacije in brazgotinjenja. Od stopnje zožitev zavisi nujnost kirurškega posega.

4.2. Krvavitvev iz razjede dvanajstnika se pojavi v 20—25% primerov bolezni. Do krvavitve pride, če razjeda načne krvno žilo. Faktorji, ki najpogosteje pripeljejo do tega so: alkoholne pijače, infekti, utrujenost, nekatera zdravila (Aspirin, antireumatik) itd.

4.3. Pretrganje stene dvanajstnika se javlja v 5—10% bolezni. »Počen želodec«, kot temu pravimo po domače, je neugodna komplikacija, ki ima lahko hude posledice, saj pride do učinkovane želodčnih sokov na okolico, ki nima zaščitnega sluzničnega sloja.

5. Zdravljenje

5.1. Dieta: iz hrane je potrebno črtati vse, kar povečuje izločanje želodčnih sokov in kisline (slaščice, sladke pijače, peneče pijače, prežganje, alkohol, kavo, kajenje in tisto, kar škoduje le nekaterim, ne pa vsem bolnikom — do tega mora priti vsakdo sam).

5.2. Način življenja je treba prilagoditi nastali situaciji in v kar največji meri izogibati se stresni situacijam, po drugi strani pa zahajati čim več v okolje, ki pomirjevalno vpliva na človeka.

5.3. Zdravila: sredstva, ki preprečujejo tvorbo kisline (Cinamet, Belamet...), sredstva ki preprečujejo izločanje kisline (Priamide, Daricon), sredstva, ki kisline nevtralizirajo, sredstva, ki umirjajo živčni sistem, sredstva, ki umirjajo krče in bolečino.

Sredstvo in kombinacija zdravil naj bo prepuščeno zdravniku!

5.4. Kirurško zdravljenje je običajno oblika zdravljenja komplikacij, redkeje neuspešnost drugih oblik zdravljenja.

6. Rehabilitacija ima določen pomen, posebno v prevetilni ponovnih napadov. Zdravljenje v Rogaški Slatini, ki je »obljubljena dežela« vseh tovrstnih bolnikov, ima sicer velik pomen za zdravljenje razjede, velika škoda pa je, če ne predstavlja za bolnika tudi šole, kako živeti, da ne bo prišlo ponovno do bolezni ali poslabšanja. Posebno vprašanje je seveda rehabilitacija operirancev in komplikacij po operacijah.

7. Delazmožnost in ocenjevanje delazmožnosti ter delovne zmogljivosti. Počitek v postelji zmanjšuje intenzivnost simptomov, nobenih dokazov pa ni, da bi pospešil zacelitev. Strokovna napaka in ekonomska škoda je, če je »stalež« najpomembnejša oblika zdravljenja. Potreben je v akutni fazi, pri hujših poslabšanjih, pri komplikacijah oz. po operaciji. Trajanje delazmožnosti je individualno, odvisno tudi od ostalih oblik zdravljenja. Nediscipliniranemu pacientu bo vsak stalež prekretek, zato je potrebno to obliko zdravljenja rezervirati za trenutek, ko bodo težave takšne, da se bo resno lotil zdravljenja. Pomembnejše je ocenjevanje delovne zmogljivosti. Prav gotovo je zmanjšana za dela, ki vodijo v stresne situacije, za dela, kjer je zaradi vročine potrebno uživati mnogo tekočin (običajno so še te neustrezne), za dviganje težkih bremen, dela, ki zahtevajo stalen pritisk na gornji del trebuha, še posebej, če je to povezano z vibracijami, za nočno delo in še nekatera druga dela in naloge. Žal so interesi posameznih pacientov bolj podrejeni drugim faktorjem, kot interesu za lastno zdravje. Mnogo prej se bo npr. pojavil z zahtevo po omejitvi delovne zmogljivosti delavec iz vročega obrata kot nekdo, ki je izza stroja prišel do del in nalog, ki jim očitno ni kos, pa je zato v stalni stresni situaciji! Koga prestaviti kam?

Zaključek: delazmožnost je kratkotrajna, individualna, le v akutnih fazah. Delazmožnost nastopi, če ne gre za operacijo, v nekaj dneh, običajno ne kasneje kot v dveh do treh tednih, z zmanjšano delovno zmogljivostjo

za nekatera dela in naloge. To obolenje, če ne gre za komplikacije, ne more biti nikoli razlog za trajno delazmožnost!

8. Splošni napotki

8.1. Kdaj k zdravniku? Takoj, če so znaki komplikacij! Redno po zdravila, dokler zdravnik ne ugotovi, da bodo zadostovale ostale oblike zdravljenja. Pri akutnem poslabšanju kronične razjede, do katerega je prišlo kljub upoštevanju vsega navedenega! K zdravniku je treba tudi, če trajajo znaki take bolezni več dni ali tednov in ne ponehajo na ostale ukrepe, ki jih lahko izvaja vsak sam (dieta, način življenja itd.). Ne hodite k zdravniku, dokler se ne odločite, da se boste resno lotili zdravljenja!!!

Kdaj prenehati z zdravljenjem? Nikoli brez razgovora z zdravnikom! Nagnjenost k ponovitvi je veliko večja kot možnost prvega obolenja, zato bolnik nikdar ne pozabi, da je takšno bolezen že imel!

Kdaj na preiskave in katero? Za ugotovitev obolenja na požiralniku, želodcu in dvanajsterniku običajno zadostuje temeljit razgovor, ki mu sledita pregled in spremljanje efekta zdravil. V kolikor znaki izginejo in se ne pojavijo več, je vsaka nadaljnja preiskava brez pomena. Pri ponavljanju težav in potrebi po točni lokalizaciji obolenja, se odločamo za eno izmed preiskav. Za gastroskopijo kot prvo metodo diagnostične obdelave se odločimo le takrat, ko gre za buren nastop znakov, ker je možno, da je kljub vsemu rentgenski izvid negativen. Sicer pa se za gastroskopijo odločamo le, če je rentgenski izvid dvosmiseln ali negativen, vse drugo pa govori za razjedo dvanajstnika. Za to preiskavo se odločamo tudi, če težave dobi starejša oseba, skupaj z bruhanjem, slabokrvnostjo in hujšanjem. V ambulantah imamo največ težav s pacienti, ki že imajo postavljeno diagnozo razjede dvanajstnika, pa menijo, da bi jo morali kontrolirati vsako leto. Ponovni pregledi so potrebni le v naslednjih primerih: če se pojavi krvavitev v (črno, terasto blato), če se pojavijo spremembe, ki govore za komplikacije ali spremembo narave obolenja in pred kirurškim posegom!

Dr. Hrušovar

Mladina o inventivni dejavnosti

Oddelek za inovacije je v sodelovanju z DIATI tudi letos organiziral predavanje o inventivni dejavnosti za šolarje in dijake. Mladi na osnovnih šolah v Šentjurju in Štorah ter iz SKIMC v Štorah so lahko prisluhnili razlagam o osnovnih pojmi, gospodarski situaciji in pomenu inventivne dejavnosti, družbenih pogojih za razvoj, o nujnosti te

dejavnosti glede na življenjsko dobo proizvodov, o poti od inovacije do tehnologije ter stanju na tem področju v svetu, pri nas itd.

Predavanja so bila sprejeta s precejšnjim zanimanjem. V šolah celo predlagajo, da bi se tovrstna predavanja vključila v redne ure tehničnega pouka.

D. K.



ŠPORT

ŠPORTNI DVOBOJ VZDRŽEVALCEV

Pričakovali smo, da bo tistega dne, ko se bomo prijateljsko in športno srečali vzdrževalci Štor I in Štor II lepo in sončno vreme. Tako smo želeli, vendar se ni popolnoma uresničilo. Nekaj časa po svečani otvoritvi športnih iger je še kazalo na suho, sicer oblačno vreme, kaj kmalu pa so se začeli od zahoda valiti težki, sivi oblaki. Začelo je rositi.

To je bilo v petek, 27. septembra ob 15. uri na športnem igrišču oz. stadionu v Štorah. Zbralo se nas je presenetljivo lepo število. Tekmovali smo v nogometu, košarki, balinanju, streljanju z zračno puško, atletiki, namiznem tenisu, odbojki in vse bolj popularnem vlečenju vrvi. Torej precej športnih panog, ki so zahtevale tekmovalce in to je privabilo tudi gledalce, navijače.

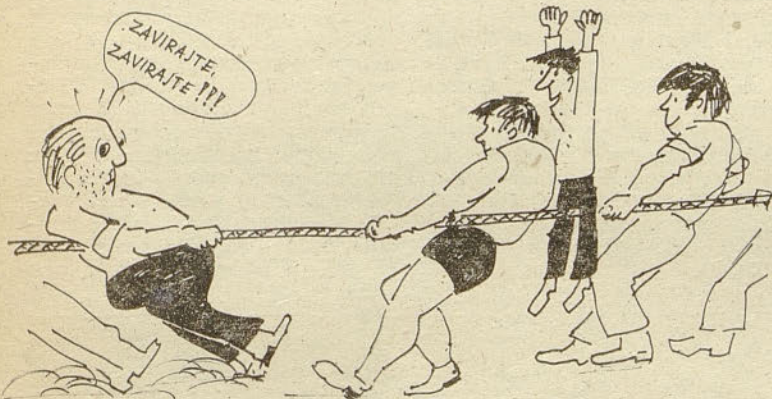
Dež ni pokvaril športnega vzdušja, vendar smo bili prikrajšani za nekaj iger. Odpadla je odbojka, nogometaši so imeli hude težave na spolzki travi, saj smo namesto lepih podajanj videli nekaj dobrih drsenj po zadnjici ali trebuhu. Vseposod se je tekmovalo zagnano in zagrizeno, da bi svoji ekipi priborili čimboljše uvrstitve. Gledalci nismo bili prikrajšani: bilo je zanimivo,

ga večinoma od zunaj. Vendar namičnih iger. Zmagala je ekipa košarkarjev Štor I z rezultatom 36:30.

Balinanje je menda športna panoga, kjer igrajo umirjeno, premišljeno. Tu imaš čas, da oceniš, kako in kam boš zagnal kroglo, da ne bi naredil prevelike škode. Prednost pri tej igri je, da lahko sediš in se po potrebi tudi odžejaš. Zanimivo je gledati čudovite gibe in drže igralcev, ki vržejo kroglo. Žive je bila to ena zelo lepih in diskulpture. Tu, pri tej igri so si točke prijateljsko razdelili. Mor-da je bilo to še najbolj prav.

Strelci so se trudili, globoko dihali, merili in streljali. Da, streljanje zahteva tudi umirjenost in skoncentriranost. Ni nključje, da so morali nekateri zaužiti pomirjevalna sredstva v obliki mokrih medikamentov v bližnjem bifeju. Zmagali so strelci vzdrževalcev Štor II z rezultatom 640 krogov proti 594, ki so jih dosegli tekmovalci Štor I.

Kraljica športa — atletika je bila tokrat prikrajšana. Zaradi dežja niso bile izvedene vse športne discipline. V teku na (približno) 100 m je zanesljivo zmagal sloki in dolgonogi Dani-



Zmagovalci v vlečenju vrvi so trdno prepričani, da je k zmagi največ pripomogel sodelavec Teržan!

včasih enkratno. Zmage v posameznih športnih disciplinah so se nevarno nagibale enkrat tekmovalcem vzdrževalcem Štor I, drugič spet vzdrževalcem Štor II.

Pa pogledajmo, kakšni so bili doseženi rezultati v posameznih športnih disciplinah. V nogometu je prepričljivo zmagala enajsterica Štor I. Sicer nismo videli nek vrhunski nogomet, zaradi mokre trave niso mogli pokazati vsega, kar znajo. Vendar ne bi bilo napak, da bi ob ponovnem srečanju povabili v delavce Štor zveznega kapetana Miljanića, da bi videl, ocenil in prenesel svoji izbrani reprezentantski enajsterici, kako se igra in to vseh 90 minut. Dovolj, zmagali so vzdrževalci Štor I z rezultatom 5:2.

Košarka je za nas Jugoslovane zelo zanimiva in popularna. Tudi tu so bili igralci borbeni; sicer so se trudili, da bi zadeli koš, pa so

lo Razboršek, v teku na 400 m pa mladi Drago Bobnič. Štor II so so pridobile dragocene točke. Tudi v tenisu so bili boljši vzdrževalci Štor II, a rezultat je bil 4:1.

Odbojka je igra, ki je zanimiva in privlači gledalce. Napeta mreža je samevala in čakala igralce. Ekipa vzdrževalcev Štor I je bila pripravljena in čakala 30 minut na nasprotnika. Pa ni prišel. Tako je bila dosežena gladka zmaga 2:0 za Štor I, a vprašamo se, ali so bili v mesnici bolj-ši: Sicer so krivi vzdrževalci Štor II, zakaj pa niso hoteli igrati!

Kljub neprestanemu rosenju je bila zadnja športna panoga najbolj atraktivna in zanimiva. Vlečenje vrvi vedno pritegne dovolj gledalcev. Za to tekmovalno panogo so bili pripravljene pri obeh nasprotnih ekipah »težki« vzdrževalci. Nekateri se še obrili niso, misleč: bolj bomo težki,

bolj grozni in močni. Gledali smo posvetovanje posameznih vodij ekip s tekmovalci, ogrevanje in seveda taktiziranje. Tekmovalci so pljunili v roke, pograbilni vrv, morali za nekaj »toleranc« popraviti in ob puku pištole se je vrv nevarno napela. Ali bo vzdržala? Le kdo bo zmagal? Težji, močnejši in volnejši zmagati so bili vzdrževalci Štor II. Tako močno so potegnili in s tako zagnanostjo, da so vzdrževalce Štor I kljub najmočnejšemu zaviranju krepko potegnili v obeh vlekli.

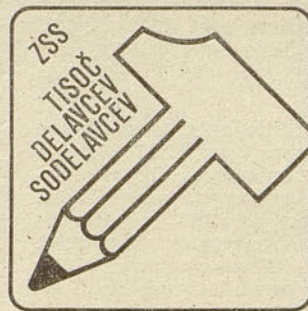
V skupnem seštevku so zmagali vzdrževalci Štor I z rezultatom 4,5:3,5.

Lepo število nastopajočih in gledalcev pričra, da je športno srečanje vzdrževalcev naše DO res uspelo. Takšna srečanja so potrebna, tu se delavci srečujejo, sprostijo, spoznavajo in povese-lijo. In tako je tudi prav, kajti zdrav duh v zdravem telesu naj bo v športu in na delovnem mestu.

Na svidenje leta 1981.

Vlado Renčelj

Uspeh štorske košarke



Tako kot drugod, se tudi v Štorah mladi navdušujejo za košarko, saj je dinamična in atraktivna športna zvrst.

Mladi v Štorah se aktivno vključujejo v športno — rekreativno dejavnost in so razdeljeni v posamezne sekcije, med katerimi je košarkaška najmočnejša. Niti košarkarskega udejstvovanja so razpeljane ne le v Štorah samih, temveč tudi v obrobni vaških skupnostih kot so Kom-pole Laška vas, Pečovje in drugod. Vodstvo TVD Partizan Kovinar se zaveda svojih dolžnosti in mlade košarkarje spremlja, spodbuja in nasplošno vsestransko podpira pri njihovem delu, kar mladini daje pogum in polet.

Z dobrimi igrami in prepričljivimi zmagami v medobčinski košarkarski ligi Celje, si je ekipa Kovinarja priborila mesto v drugi slovenski košarkarski ligi — vzhod. Tako so Štor po daljšem času dobile ekipo, katera bo nastopila v republiki

konkurenci. Ta uspeh je posledica dobrega dela z vsemi kategorijami tako v klubu kakor v osnovni šoli. Naj omenim nekaj važnejših rezultatov: uvrstitev v II. SKL — vzhod, selekcija 7—8 razredov OŠ je občinski prvak, kadeti pa so kljub svoji mladosti dosegli tretje mesto v MKL Celje za kadete.

V višjem razredu tekmovalja bodo mladi storili vse, da opravičijo uvrstitev v višji rang tekmovalja. Morebitni spodrsrljaji in občasni neuspehi jih ne bodo zaustavili pri delu, temveč bodo skušali pridobiti še tista znanja in izkušnje, ki jim še manjkajo. Vztrajati, učiti se in resno trenirati, to je njihovo vodilo tudi v bodoče. Z voljo in disciplino pa se da vse doseči in tako mislijo tudi mladi štorski košarkarji.

Zares velika škoda je, da v Štorah ni primerne dvorane, zato bodo morali igrati v Sentjurski dvorani.

Bojan Mackošek

Sposojeno

Iz glasila »SKOZI ŽIV TAM« Maribor smo povzeli članek »ZARNOST SKRBITA TUDI PSA«. Članek je zanimiv in bi veljalo o tej izvedbi nadzora razmišljati tudi pri nas. Tudi naš kolektiv je delno ograjen, kar pa ne ovira nekaterih, da ne bi te ovire izkoristili v osebne namene.

Pred kratkim je kupila delovna organizacija TAM dva dresirana službena psa, ki bosta pomagala delavcem varnostne službe pri varovanju družbenega premoženja. Psa bosta zlasti v pomoč pri kontroli ob ograji, ki obdaja delovno organizacijo. Ograja meri skupno kakšnih pet kilometrov in jo je dokaj težko nadzorovati po celotni dolžini. Varovanje je potrebno predvsem zaradi nekaterih iznajdljivežev, ki so si ob ograji večkrat skrili razne dele in material, ki so ga nato po končanem delu, posebno radi pa ponoči, z druge strani ograje odnesli domov. Čeprav so jih kdaj pa kdaj pri tem delu presenetili delavci varnostne službe, so kršilce ponavadi rešile

hitre noge in so tako ostali nekaznovani za svoje nelepo početje. Sedaj, ko sta v »patroli« tudi dresirana štirinožca, so možnosti za pobeg seveda minimalne.

Varnostna služba opozarja vse zaposlene, da se ne zadržujejo ob ograji, če nimajo česa početi, ti isti pa, ki bodo tamkaj, opravljali kakšno delo, morajo to sporočiti službi, da ne bi prišlo do neprijetnih srečanj s čuvajema, saj v takšnih primerih delovna organizacija ne bo odgovarjala za morebitne posledice. Naj pove-mo še to, da bodo delavci varnostne službe s psoma na obhodu ob vsakem času, podnevi in ponoči.

iz krajevne skupnosti ŠTORE

Kar precejšen koš novic se je nabral za rubriko krajevne skupnosti. Počitnice so bile dolge, nekateri so se dodobra odpočili, drugi so izkoristili prosti čas za delo. Za nami je akcija Hortikultura '80, ki je predvsem dala dobre rezultate. Odcvetele so tudi rožice pred hišo in pod okni tovarišice Štantejeve v Prožinski vasi (obe sliki; lepo, kaj-ne!?)

Delegati krajevne samouprave smo se zbrali na naši 13. seji dne 12. septembra. Obravnavajoč osnutke samoupravnih sporazumov o temeljnih srednjeročnih planov razvoja smo ugotovili, da je za KS po sporazumu odmerjenih premalo sredstev. Treba bo zagotoviti sredstva za pečovski vodovod... V srednjeročnem planu še dalje načrtujemo velika stanovanja, pa že zdaj vemo, da ni kupcev za njih.

V krajevni skupnosti Štore se že dolgo pogovarjamo o pomanjkanju telefonskih priključkov, zato nameravamo sklicati sestanek z odgovornimi osebami s PTT ter se z njimi pomeniti o gradnji pošte v Štorah, kar naj bi bilo ustvarjeno že v tem srednjeročnem obdobju. Do takrat bi lahko problem rešili z namestitvijo kontejnerske postaje.

SLO in DS. Z usposabljanjem krajanov na tem področju je treba pričeti takoj. Organizirali bomo predavanja, akcijo NNNP 80-81 ter trajne po hišnih svetih. Nosilec akcij bo SZDL.

DRUGE INFORMACIJE S 13. SEJE SVETA:

— Povabiti je treba vse krajanje na sejo sveta potrošnikov 17. 9. v Gasilskem domu.

— Svet skupščine ugotavlja preveliko obremenjenost z delom predsednika sveta, kar vse je pogojeno z nedelavnostjo skupščine KS. SZDL kot frontna organizacija naj kadrovske ukrepa. Odločnost je ne le potrebna, temveč nujna.

— V samoupravnem sporazumu je sporen 15. člen in ga torej predlagamo za odstranitev. Zadeva gradnjo v Kompolah, ki mora imeti enak status, kot ostala področja. OKS si mora pridobiti ustrezna soglasja železarne.

— Svet skupščine potrjuje predlog za Ivana Kumpergerja kot predsednika gospodarske komisije SLO in Miho Plahuta kot delegata SIS za požarno varnost.

— Naselje Lipa je vključeno v mestni komunalni resor, a ugotavljamo, da se OKS le premalo briga zanj. Sredstva za urejanje zelenice, asfalta, predvsem pa nepravočasnega in pomanjkljivega zimskega oranja snega se morajo rezervirati za omenjeno naselje.

— Izglasovan je sklep o največji možni pomoči krajanom Pečovja pri izgradnji vodovoda.

Že drugič v enem mesecu se je zaradi obilice dela sestel svet skupščine krajevne skupnosti na svoji 14. seji, in to 29. septembra.

Ugotovitve in sklepi:

Vsi organi sveta skupščine (sveti za komunalno, potrošništvo, socialno varstvo, poravnava) delajo zelo dobro in rešujejo programsko zahtevane in tekoče naloge zadovoljivo.

Pristopiti je treba k aktiviranju hišnih svetov, kar je prva naloga stanovanjske skupnosti v povezavi s KS. Komisijo za koordiniranje dela med hišnimi sveti imamo, žal še brez predsednika. Nasploh bi se hišni sveti morali aktivneje vključevati v proces samouprave, tako bi hitreje reševali mnoge probleme z njihovega področja.

O izgradnji toplovoda oziroma plinifikaciji Lipe smo bralce tega lista že večkrat obveščali, sedaj je jasno, da je delavski svet Železarne potrdil projekt in je tako zadeva v rokah občine.

Svet predlaga, naj o objektu razpravljajo občani, zato naj se zadeva objavi v Delegatskem poročevalcu.

Ali bo baklja nad Štorami končno le ugasnila? Da, pravita tovariša Miha in Janko (informacija iz prve roke); 2.300 cc/m³, ki gre v goreči obliki plavžnega plina v nič, bodo zajeli in napeljali v kotlarno — toplarno. Z dobavo kasni dobavitelj Djakovič iz Slavanskega broda.

V letih 1981—1982 bo treba z večjimi in končati manjša dela, kot so: adaptacija trgovin in skladišč, gradnja parketa v Štorah — desni breg (obvezno s parkirnim prostorom), tržnico na Lipi in kiosk v spodnjih Štorah itd. Tudi delegati iz območja Kompol — Šentjanža so zahtevali postavitev kioska v njihovem kraju do dokončne rešitve zazidalnega načrta kraja.

V zdravstveni dom ne bomo selili sedeža KS. Denar za selitev bomo namenili fondu za pečovski vodovod. Z izgradnjo bodo krajanje pričeli že letos. Pečovani so do sedaj zbrali 25 starih milijonov, KS bo primaknila 16 (?) milijonov — nujnemu objektu je tako omogočen začetek gradnje. S tem v zvezi je tovariš predsednik KK SZDL zahteval, naj za pišem primer krajana, ki je prišel k predsedniku režijskega odbora za vodovod Pečovje in mu izročil milijon dinarjev kot prispevek. Njega, Pečovskega Jožeta, 80 let starega moža, namreč sploh nihče ni vprašal, ali se bo prijavil za vodovod ali ne. Prišel je torej sam ob palici, izročil denar in dejal:

»Sam sicer ne bom pil te vode, ali vsaj drugim naj nekaj ostane za menoj, kot je tudi meni ostalo za drugimi.« Komentari k temu menda ni potreben.

Na koncu je svet na svoji 14. seji sprejel sklep o razširitvi zazidalnega področja in obravnaval polletni obračun.

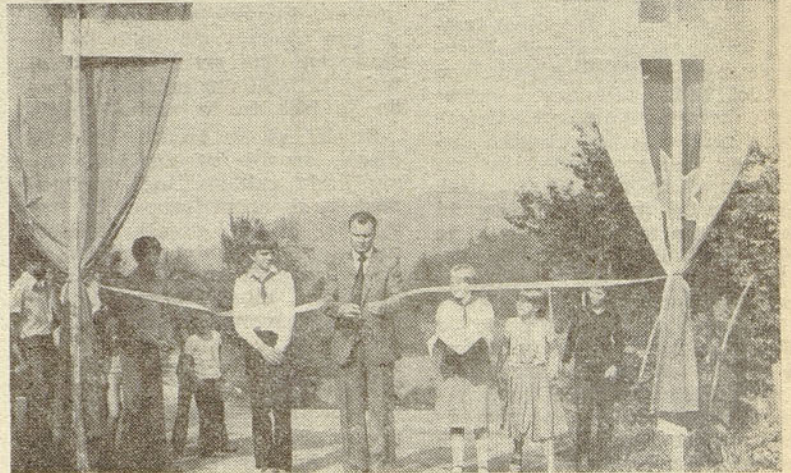
Jok

Nova zmaga krajanov KS Štore

V DOBREM LETU STA BILA USTVARJENA ZAHVALJUJOČ PRIDNOSTI KRAJANOV ZASELKA LAŠKE VASI, DVA OBJEKTA. POLOŽILI SO ASFALTNI TRAK SKOZI TRI ČETRTI VASI IN ZGRADILI SKORAJ 2 KM DOLG VODOVOD. NA SKROMNI SVEČANOSTI PRI KMETIJI REČKO SO GOVORILI TOVARIŠI GABRŠČEK, KRUMPAK, OBA PREDSEDNIKA REŽIJSKIH ODBOROV, ROJAK V. GOBEC IN VODJA DELEGACIJE OBMOČJA, KATEREGA GOVOR OBJAVLJAMO.

vzdušje, Prisotnim pionirjem-gasilcem, državnim prvakom izrekam iskreno dobrodošlico.

Predsednik sveta skupščine krajevne skupnosti ing. Gabršček in zaslužni član RO tov. Vengust sta malo predtem prezela vrstico na začetku asfaltne ceste in odprla pipo pri hidrantu, s čimer sta simbolično dala v uporabo novo cesto čez tri četrti vasi in vodovod, ki bo odslej dajal vodo še preostalim 10 gospodinjstvom brez pitne vode. Za Laško vas dva najvažnejša objekta sta bila realizirana v



Ivan Vengust je prerezal trak

Dragi sovaščani, gostje, dragi udeleženci svečanosti!

Ko pričujem tole našo proslavico, ki sovpada s svečanostmi ob prazniku štorske krajevne skupnosti, vas vse navzoče iz srca pozdravljam v imenu obeh delegacij območja. Veseli smo, da lahko v naši družbi pozdravimo tovariše in tovarišice predstavnike krajevne skupnosti in IS SZDL Jožeta Gaberščka, Franca Zeliča, Tončka Križnik, poveljni-

pičem letu dni, pri čemer ne moremo pozabiti prizadevnosti vaščanov, obeh odličnih režijskih odborov s predsednikoma Holcingerjem in Knezom na čelu, štorske krajevne skupnosti, ki nam je pomagala tako moralno kot materialno. Pri fizičnem delu so dvakrat sodelovali krajanje Pečovja, mladinci štorske judo sekcije pa trikrat. Pomagala je mladina naše vasi. Žal pa ni bilo nikogar iz Kompol, čeprav smo



Predsednik sveta KS tov. Gabršček otvarja vodovod

ka štorskega gasilskega društva Štefana Krumpaka, tovariša Jožeta Lončariča, celjskega novinarja Božiča, delegacijo bratske vasi Pečovje ter predstavnike Čestnega podjetja Celje. Posebej toplo pa pozdravljam našega sovaščana Vinka Gobca. Zahvaljujem se ob tej priložnosti vrli štorski godbi, ki nam bo tukaj danes pričarala svečanejšo

se z našega območja predlanskim množično udeležili akcije pri kompolski cesti in pri realizaciji iste tudi denarno pomagali s prostovoljnimi prispevki.

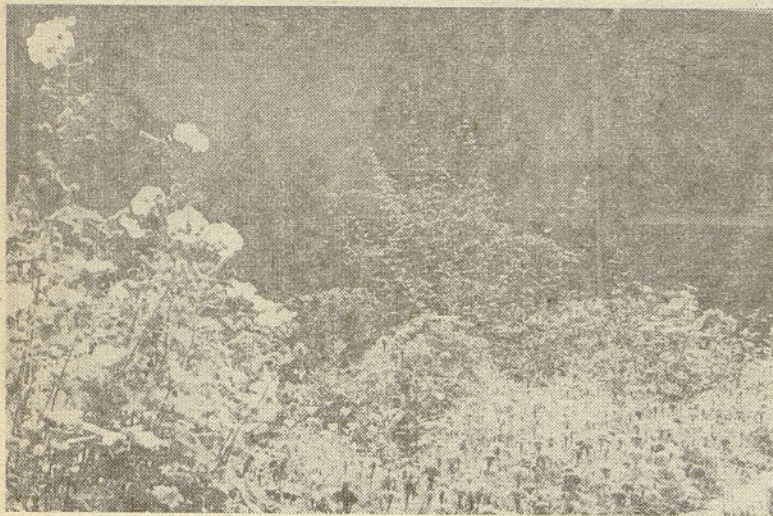
Namučili smo se, lahko mi verjamete; v uteho nam je, da je bilo obilno delo kronano z uspehom. Tudi srpli smo se večkrat, pa izgleda, da so celo preprički bili del poti k skupnemu,

jasno začrtanemu cilju. Imeli smo oporo pri vodstvu krajevne skupnosti, rojaku Vinku, Stefanu Krumpaku (gasilci so nam podarili dva hidranta v sklopu civilne zaščite, danes pa nam bodo izročili še dve nahrbtni brenčiči).

Vendar se sedaj ne bomo u-

načrtu. Prav isti člani so skupaj s krajski Pečovja lansko zimo opravili tečaj za gasilce in sedaj tvorijo vaško gasilsko desetino v sklopu štorskega gasilskega društva in civilne zaščite.

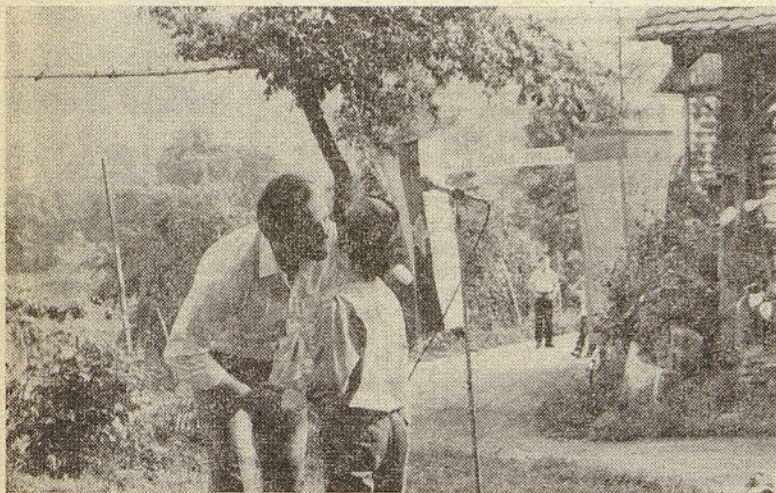
Lahko zaključimo, da še kar dobro migamo v naši vasi. Naj se na koncu zahvalimo obema po-



Rožice pred hišo Štantejeve v Straži

spavali. Pomagali bomo Pečovčanom pri njihovem vodovodu, v srednjeročnem obdobju želimo še spojiti pravkar odprto cesto z 200 metrov oddaljenim asfaltnim trakom v »Perhpavu«, posebno pa bi želeli imeti svoj prostorček, skromen kulturni hram, kjer bi se lahko zbirali delegati (sedaj hodimo v Štore) in bi organizirali za obe vasi skupaj tako potrebno kulturnoprosvetno življenje. V Laški vasi deluje tudi a-

sestnikoma Stefanu Gobcu in Jožku Šuhlu, ki sta nam dovolila koriščenje njunega zemljišča za naše delo. Sedaj vam bosta oba predsednika režijskih odborov nanizala nekaj podatkov o obeh objektih, nato pa prosim predsednika Gaberščka, da spregovori prisotnim. Na koncu bo poveljnik Stefan v imenu štorskega IGD in CZ izročil vodji vaše gasilske desetine tov. Oberžanu protipožarno opremo.



Desetar Jani Kovač prejema priznanje KS za doseženo I. mesto na tekmovanju gasilcev SFRJ na Tjentištu

gilni športni aktiv, kar 40 članov je organiziranih v štorskem Partizanu. V Mlakarjevi drči si člani urejajo igrišče za odbojko, košarko, namizni tenis in druge igre. Tudi skromno brunarico imajo v

Hvala!
Želim vsem, da bi se veselo počutili na tem našem zboru in se tako tudi razšli z upanjem na nove delovne zmage za boljši in lepši videz naše vasi.

**Dopisujte in oblikujte
z nami
naše glasilo**

Seja sveta potrošnikov

V nabito polni dvoranci Gasilskega doma se je 17. septembra v precej »vročem« vzuđu odvijal sestanek, kakršnih bi si v krajevni samoupravi vedno želeli, vsaj kar zadeva množičnost. Seja je bila tudi vsebinska in na koncu smo skupno sprejeli nekaj važnih sklepov glede preskrbe štorskih potrošnikov.

V dve uri trajajoči seji so povedali svoja stališča: voditelja zbora tovarišica Pevcinova in tovariš Gabršček, predstavniki Merxa, družbenopolitični delavci in krajski. O nezadostni in nekvalitetni preskrbi so se pogovarjali člani sveta potrošnikov na vseh svojih sejah. Poleg treh stolpnic, ki že stojijo, bomo v dveh letih na Lipi dobili še četrto in z njo lepo število novih stanovalcev-potrošnikov. Na adaptacijo trgovine lahko mislimo šele v letu 1985. Trgovci morajo vedeti, kakšno in koliko blaga hoče imeti kupec. Obstaja mnenje, da je blago, ki se prodaja v štorskih trgovinah daleč pod povprečjem mesta Celja, čeprav oboje oskrbuje isto podjetje.

O pralnem prašku in trgovanju z njim ne bi tukaj govoril. Na seji se je pogovor dalj časa vrtel okoli tega problema. Stanje je približno isto kot drugod in mu botruje tako nedisciplinarna tr-

govcev kot kupcev. Sklep v zvezi s tem navajam spodaj. Slabi kvaliteti zelenjave je vzrok nekajkratno skladiščenje, pravijo trgovci. Pa smo se sporazumeli, da bo trgovina kupila kmetijske pridelke, predvsem še zelenjavo in sočivje, od vrtničarjev in kmetov v okolici Štor. Tovariši iz podjetja Merx so obljubili zaostri kriterije preskrbe v najkrajšem času. V smislu normalizacije stanja in za izboljšanje založenosti štorskih trgovin s kvalitetnimi življenjskimi potrebščinami se je odvijalo in končalo srečanje potrošnikov in oskrbovalcev.

Predhodno smo sprejeli te-le sklepe:

1. Praški se bodo vnaprej delili po osebi in območjih.

2. Nujno je treba povečati kapacitete štorskih trgovin.

3. Merx naj zagotovi finančno konstrukcijo za novo trgovino, krajevna skupnost pa bo poskrbela za lokacijo.

4. Utrditi je treba medsebojno spoštovanje oziroma odnose na relaciji trgovci — potrošniki in tu naj se še posebej angažirajo družbenopolitične organizacije.

5. Trgovina se zavezuje zagotoviti kvaliteto.

V Štorah si želimo še več takšnih vsebinskih sestankov na raznih področjih. Jok

ZAHVALA

Ob prerani izgubi moža

EDVARDA CENCA

se vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, govorniku za tolažilne besede ter godbi na pihala Železarne Štore iskreno zahvaljujem.

Zalujoča žena, sinova Marjan in Edo z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta, deda, tasta, svaka in strica se iskreno zahvaljujemo štorski ZZB, društvu upokojenecv, Železarji, godbi na pihala, govornikom tovarišu Verbiču, Knezu in Sketu ter duhovniku Rozmanu za sodelovanje na pogrebu STANKA KRAGLJA iz Laške vasi.

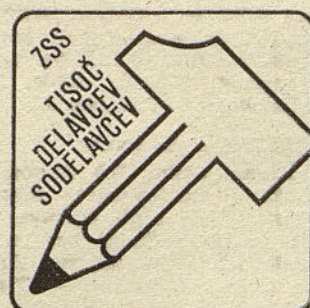
Zalujoča žena z družino in ostalo sorodstvo

Upokojen



CENTRIH JOŽE, rojen 26. 1. 1927, stanujoč Štore 76. V železarji se je zaposlil leta 1946. Po odsluženju kadrovskega roka se je ponovno zaposlil leta 1951 v valjarni kot predstegač predproge. Leta 1974 je bil prazuporen na dela in naloge delovodja v pripravi vložka. Pred upokojitvijo je opravljal dela in naloge skrbnika objektov in opreme.

Redno je bil upokojen 30. 9. 1980.



KADROVSKE VESTI

V mesecu septembru so bile v naši delovni organizaciji združenega dela naslednje kadrovske spremembe:

Novi člani naše delovne organizacije:

Rogelj Francka, NS administrator — DS za kadre in spl. zadeve; Košar Heribert, KV strojni ključavničar — vzdrž. tr. sredstev; Cvetko Marijan, NK delavec — livarna II; Drogenik Marjan, VS dipl. ing. strojništva — DS PP; Zajc Jože, NK delavec — TT montaža; Tekavc Maks, PK strojni ključavničar — elektroobrat; Zapušek Damjan, VS dipl. ing. strojništva — DS PP; Romih Jurij, NK delavec — DS za kadre in splošne zadeve; Sekirča Hisen, NK delavec — jeklarna; Špoljak Franc, NK delavec — livarna II; Kralj Ivan, NK delavec — livarna II; Januzi Mehmed, NK delavec — livarna II; Lavbič Ivan, KV valjavec — valjarna II; Tepeš Branko, KV obratni električar — elektroobrat; Radovanović Boro, KV livar — livarna I; Gajšek Franc, NK delavec — valjarna I; Pirman Edita, SS ekonomski tehnik — DS za finančno računovodske posle; Rajniš Branko, NK delavec — valjarna II; Džurdžević Rade, KV livar — livarna II; Lorgar Rafael, KV strugar — MO valji; Topič Bore, KV livar — livarna II; Niuzdič Zdravko, NK delavec — livarna I; Knez Srečko, NK delavec — TT montaža; Zupanc Damijan, KV obratni električar — elektroobrat; Poljak Sabit, KV livar — livarna II; Kliček Stanko, NK delavec — TT montaža; Tora Ramadan, NK delavec — livarna I; Petek Josip, NK delavec — valjarna I; Gjerkeš Stefan, KV strojni ključ. — valjarna II; Nežmah Marta, NK delavka — komunalna; Seferović Smajo, KV livar — livarna I; Jezernik Rafael, NK delavec — livarna II; Vajoč Branko, NK delavec — transport; Fijolič Milan, NK delavec — livarna I; Sajič Zvojin, KV livar — livarna II; Matešič Antun, NK delavec — jeklarna; Milošević Slobodan, SS kemijski tehnik — transport; Lež Vanja, NK delavka — komunalna; Kukovič Rolando, NK delavec — TT montaža; Nikolič Mitar, NK delavec — livarna I; Gračnar Mirko, NK delavec — jeklarna; Domitrovič Mihael, KV livar — livarna I; Brglez Avgust, NK delavec — valjarna I; Uka Isuf, NK delavec — transport; Marovt Ivan, VS dipl. pravnik — DS za kadre in splošne zadeve; Horvat Anton, NK delavec — TT montaža; Antolič Miroslav, KV zidar — jeklarna; Grlič Matko, NK delavec — jeklarna; Milanović Dragan, NK delavec — transport; Kotnik Alojz, NKV kmetovalec — livarna II.

Iz JLA so se vrnili:

Amon Vinko, VŠ strojni ing. TOZD vzdrževanje; Slekovec Marjan, VS dipl. ekonomist — DS za EO; Cmok Srečko, PK žerjavovodja — valjarna II; Došen Šoša, NK delavec — TT montaža.

Izključeni iz delovne organizacije zaradi neopravičenih izostankov:

Bašič Alij, NK delavec — valjarna II; Duspara Jozo, NK delavec — jeklovlek; Rebernik Ivan, NK delavec — valjarna II; Janžek Rafael, KV strojni kalupar — livarna II; Koradžija Roman, KV valjavec — valjarna II; Labudović Ivica, KV strojni ključavničar — valjarna II; Harcet Franjo, NK delavec — livarna II; Salkič Husnija, NK delavec — livarna II; Panič Vojin, KV žerjavovodja — el. plavž.

V JLA je odšel:

Tovornik Mirko, NK delavec — MO litina.

Zaradi negativne ocene v poizkusni dobi sta odšla:

Freisteiner Pavla, NK delavka — komunalni oddelek; Rajher Viktor, NK delavec — valjarna II.

Z odpovednim rokom so odšli:

Lah Vojteh, KV strugar — MO valji; Stojan Jožef, žerjavovodja — jeklarna; Maček Vinko, KV strojni ključavničar — mehanična delavnica; Maksimovič Momir, NK delavec — livarna II; Rebernak Branimir, PK strugar — MO orodjarna; Matejčič Ivo, VS ing. strojništva — TT; Kosi

Marjan, KV strojni kalupar — livarna II; Križanovič Franjo, PK strugar — TT meh. obd.

Sporazumno s podjetjem sta odšla:

Marjan Karmuzelj, strojni delovodja — mehanična delavnica; Babič Mijo, KV ključavničar — MO orodjarna.

Na novo življenjsko pot so stopili:

Zidanski Rudi, meh. met. laboratorij; Leš Branko — valjarna I; Perc Konrad — valjarna I; Tica Dragan, livarna I.

Vsem iskreno čestitamo!

Naraščaj v družini so dobili:

Križanec Srečko-Nada, TOZD R; Rečnik Franc — livarna II; Jagodič Rajko — TT MO; Pustivšek Boris — ele. obrat; Jošt Marjan — DS za kadre in spl. zadeve; Paljič Branko — energetski obrat; Žafran Mirko — transport; Mašera Franc — mehanična delavnica; Jost Stanko — jeklovlek; Mackošek Marjan — PP MO; Čuješ Božidar — elektroobrat; Ljubej Anton — livarna II; Krajec Edi — transport; Grabler Slavko — el. obrat; Drame Ivan — valjarna I.

Vsem iskreno čestitamo!

porejen v livarno I kot ponovčar. V istem TOZD je opravljal dela na različnih delovnih mestih. Pred upokojitvijo je opravljal dela in naloge pomočnika topilca.

Invalidsko je bil upokojen 19. 9. 1980.



ZELIČ ALOJZ, rojen 27. 5. 1922, stanujoč Gorica pri Slivnici. V železarni se je zaposlil leta 1948. Po odsluženju kadrovskega roka se je ponovno zaposlil v železarni leta 1951 kot ponovčar v jeklarni. V istem TOZD je opravljal dela na različnih delovnih mestih, nazadnje kot skupinovodja v pripravi vložka.

Redno je bil upokojen 30. 9. 1980.

Upokojeni



STEFANČIČ PAVEL, rojen 11. 1. 1925, stanujoč Štore 142. V železarni se je zaposlil 14. 2. 1947 kot vodja nadzorne službe. Dela in naloge vodje oddelka za splošne zadeve je opravljal vse do upokojitve.

Redno je bil upokojen 2. 9. 1980.



ZAVŠEK JOŽEF, rojen 24. 3. 1922, stanujoč Vrhe 10, p. Teharje. V železarni se je zaposlil leta 1946. Po odsluženju kadrov-

skega roka si je ponovno pridobil lastnosti delavca v železarni leta 1949 kot žerjavovodja v energetskem oddelku. Leta 1949 je bil premeščen na promet kot kurjač. Na tem oddelku je opravljal dela na različnih delovnih mestih. Pred upokojitvijo pa je opravljal dela in naloge vodja premika v transportnem obratu.

Redno je bil upokojen 12. 9. 1980.



OCVIRK FRANC, rojen 11. 7. 1928, stanujoč Vrhe 50, Teharje. V železarni se je zaposlil 20. 2. 1951 kot zakladalec kupulke v livarni II. Leta 1961 je bil preraz-



JOŠT ANGELA, rojena 31. 5. 1931, stanujoča v Štoreh 130. V Železarni Store se je zaposlila 27. 2. 1948. Ponovno si je pridobila lastnosti delavke leta 1951 kot strojna oblikovalka v šamotarni. Leta 1973 je bila premeščena v nadzorno službo in leta 1973 v komunalni oddelek kot čistilka. Redno je bila upokojena 30. 9. 1980.

Pa še malo za šalo

Zakaj nisi kričala, draga hčerka, ko te je poljubil?

Zato mama, ker ne znam govoriti iz trebuha.

»Če boš priden,« reče babica vnuku, »ti bo štokrlja prinesla brata.

Prosim te, babica, ne govori takih stvari. Mama bo čez nekaj dni rodila, pa je res ni treba plašiti s takimi neumnostmi!

ŠTORSKI ŽELEZAR — Glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA ŠTORE — Izhaja dvakrat mesečno — Uredniški odbor: Gradilnik Frido, Tomažin Anica, Knez Peter, dipl. ing., Kavka Franc, Renčelj Vlado, Uršič Rudi, Zelič Franc, ing., Zmahar Ivan — odgovorni in glavni urednik: Kavka Franc, pomočnik urednika: Uršič Rudi. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) — Tisk: AERO Celje — TOZD grafika — Rokopisov ne vračamo.